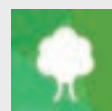

Raportul special

Eficacitatea sprijinului acordat pentru acvacultură prin Fondul european pentru pescuit

CURTEA DE
CONTURI
EUROPEANĂ

CURTEA DE CONTURI EUROPEANĂ
12, rue Alcide De Gasperi
1615 Luxembourg
LUXEMBOURG

Tel. +352 4398-1

E-mail: eca-info@eca.europa.eu
Internet: <http://eca.europa.eu>

Twitter: @EUAuditorsECA
YouTube: EUAuditorsECA

Numeroase alte informații despre Uniunea Europeană sunt disponibile pe internet pe serverul Europa (<http://europa.eu>).

Luxemburg: Oficiul pentru Publicații al Uniunii Europene, 2014

ISBN 978-92-872-0679-4
doi:10.2865/35215

© Uniunea Europeană, 2014
Reproducerea textului este autorizată cu condiția menționării sursei.

Printed in Luxembourg

Raportul special

Eficacitatea sprijinului acordat pentru acvacultură prin Fondul european pentru pescuit

[prezentat în temeiul articolului 287 alineatul (4) al doilea
paragraf TFUE]

Puncte

Glosar și acronime

I-IX Sinteză

1-14 Introducere

1-5 Acvacultura în Uniunea Europeană

6-14 Politică UE în domeniul acvaculturii

6 Acvacultura și politica comună în domeniul pescuitului (PCP)

7-8 Strategia Comisiei în domeniul acvaculturii

9-14 Fondul european pentru pescuit

15-17 Sfera și abordarea auditului

18-69 Observații

18-36 Măsurile pentru sprijinirea dezvoltării sustenabile a acvaculturii nu au fost, în toate cazurile, bine concepute și monitorizate la nivelul UE

18-19 PCP și FEP nu au pus la dispoziție detalii suficiente privind conținutul măsurilor pentru sprijinirea dezvoltării sustenabile a acvaculturii

20-22 Examinarea de către Comisie a planurilor strategice naționale și a programelor operaționale nu a garantat în mod sistematic că acestea erau suficiente de bine concepute pentru a maximiza eficacitatea politicii în domeniul acvaculturii

23-25 Comisia nu a oferit orientări detaliate, relevante pentru acvacultură, cu privire la aspectele care țin de mediu

26-30 Comisia nu a asigurat într-o măsură suficientă comparabilitatea datelor care indică progresele generale înregistrate în direcția îndeplinirii obiectivelor politicii în domeniul acvaculturii

31-34 Comisia nu a realizat decât un număr redus de audituri și evaluări pertinente, iar monitorizarea a fost limitată

35-36 Rezultatele proiectelor inovatoare și de cercetare finanțate cu fonduri publice nu au fost valorificate la maximum

37-54 Măsurile pentru sprijinirea dezvoltării sustenabile a acvaculturii nu au fost bine concepute și implementate de către statele membre

37-38 Nu au existat, la nivelul statelor membre auditate, suficiente inițiative care să vină în sprijinul acvaculturii

39-40 Amenajarea teritoriului și procedurile de acordare a licențelor erau afectate de insuficiențe

- 41-42 Criza economică și financiară a avut un impact semnificativ asupra sectorului acvaculturii
- 43-45 Planurile strategice naționale nu furnizau obiective clare pentru acvacultură
- 46-48 Programele operaționale erau afectate de diverse deficiențe
- 49-52 Statele membre nu au luat suficient în considerare politica de mediu și politica de sănătate
- 53-54 S-au constatat inexactități grave în raportarea rezultatelor de către unele state membre
- 55-69 **Măsurile finanțate prin FEP nu au obținut, până în prezent, un raport costuri-beneficii optim în demersul lor de sprijinire a dezvoltării sustenabile a acvaculturii**
- 55-56 Obiectivele generale stabilite la nivelul de ansamblu al UE nu au fost îndeplinite
- 57-58 Obiectivele de la nivelul statelor membre nu au fost îndeplinite
- 59-69 Un număr semnificativ dintre proiectele auditate nu erau susceptibile să contribuie într-un mod eficient din punctul de vedere al costurilor la atingerea obiectivelor
- 60-64 **Gradul în care s-a contribuit la dezvoltarea sustenabilă a fost unul limitat și direcționarea sprijinului a fost necorespunzătoare**
- 65-66 Rezultatele previzionate ale proiectelor nu au fost obținute sau nu s-a verificat obținerea lor
- 67-69 Până în prezent, nu a fost obținut un raport costuri-beneficii satisfăcător
- 70-71 **Noua politică comună în domeniul pescuitului și Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime (FEPAM) (începând cu 2014)**
- 72-78 **Concluzii și recomandări**
- Anexa I — Cifra de afaceri a sectorului acvaculturii și sprijinul furnizat prin FEP**
- Anexa II — Eșantionul de proiecte care au făcut obiectul auditului**
- Anexa III — Rezultatele proiectelor auditate**

Răspunsul Comisiei

Acvacultură: Toate formele de creștere sau de cultivare de organisme acvatice utilizând tehnici destinate creșterii producției organismelor în cauză dincolo de capacitatea naturală a mediului; organismele acvatice respective rămân proprietatea persoanei fizice sau juridice pe întreaga perioadă a creșterii și cultivării acestora, până la data încheierii recoltării.

Amenajarea teritoriului și, în special, amenajarea spațiului maritim este un proces public care constă în analizarea și planificarea distribuției spațiale și temporale a activităților umane în zonele maritime cu scopul de a îndeplini obiective economice, de mediu și sociale. Acest proces deține un rol esențial în furnizarea unor orientări și a unor date fiabile pentru implantarea unei activități economice – inclusiv acvacultura –, oferind investitorilor certitudine, evitând conflictele și stabilind sinergii între activități și medii, obiectivul final rămânând dezvoltarea durabilă.

CSTEP: Comitetul științific, tehnic și economic pentru pescuit.

„Efect de balast” (efect „deadweight”): Situația în care o operațiune subvenționată ar fi fost integral sau parțial realizată chiar și fără finanțarea acordată.

EMAS: Sistemul UE de management de mediu și audit (*Eco-Management and Audit Scheme* – EMAS) reprezintă un instrument de management elaborat de Comisia Europeană și destinat întreprinderilor și altor organizații pentru evaluarea, raportarea și îmbunătățirea performanței lor de mediu (<http://ec.europa.eu/environment/emas/>).

FAO: Organizația Națiunilor Unite pentru Alimentație și Agricultură (*Food and Agriculture Organization of the United Nations*).

FEP: Fondul european pentru pescuit.

FEPAM: Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime.

LIFE: *L'Instrument Financier pour l'Environnement* (Instrumentul financiar pentru mediu).

Managementul integrat al zonelor costiere: Își propune să coordoneze punerea în aplicare a diferite politici (cum ar fi acvacultura, turismul și energia eoliană) în zonele costiere, astfel încât să contribuie la dezvoltarea sustenabilă a acestora.

Obiectivul de convergență: Obiectiv regional vizând dezvoltarea regiunilor din UE al căror produs intern brut pe cap de locuitor se situează sub 75 % din produsul intern brut mediu pe cap de locuitor din UE.

PCP: Politica comună în domeniul pescuitului. Prezentul raport abordează PCP în cursul perioadei care s-a încheiat în 2013.

Pește: În sensul prezentului raport, prin „pește” se înțeleg peștii, crustaceele și moluștele.

SWOT: *Strengths/weaknesses/opportunities/threats* (puncte forte/puncte slabe/opportunități/riscuri).

I

Uniunea Europeană produce anual aproximativ 1,3 milioane de tone de pește grație sectorului acvaculturii, care înregistrează o cifră de afaceri de 4 miliarde de euro. Pentru perioada care s-a încheiat în 2013, politica comună în domeniul pescuitului (PCP), precum și instrumentul acesteia de finanțare, Fondul european pentru pescuit (FEP), au avut printre obiective încurajarea dezvoltării sustenabile a acvaculturii. Drept urmare, până în mai 2013, FEP a pus la dispoziție peste 400 de milioane de euro pentru a finanța măsuri pentru investiții productive în acvacultură, precum și măsuri pentru mediu și măsuri de sănătate.

II

Curtea a examinat dacă măsurile sprijinite cu fonduri FEP au fost bine concepute și implementate și dacă finanțarea acordată a obținut un bun raport costuri-beneficii. În acest scop, au fost auditate concepția și implementarea măsurilor de sprijinire la nivelul Comisiei și la cel al statelor membre, precum și un număr de proiecte în statele membre.

III

Per ansamblu, Curtea a constatat că FEP nu a furnizat un sprijin eficace pentru dezvoltarea sustenabilă a acvaculturii.

IV

Curtea a constatat că, la nivelul UE, măsurile pentru sprijinirea dezvoltării sustenabile a acvaculturii nu au fost bine concepute și monitorizate. PCP și FEP nu au furnizat un cadru suficient de clar pentru dezvoltarea acvaculturii pentru perioada care s-a încheiat în 2013. În ceea ce privește orientările oferite cu privire la sustenabilitatea din punctul de vedere al mediului, Curtea a constatat că s-au furnizat orientări suficiente pentru Natura 2000, dar nu și pentru aspectele ce prezintă relevanță pentru Directiva-cadru privind apa, Directiva-cadru privind strategia pentru mediul marin și Directiva privind evaluarea impactului asupra mediului. Acest fapt explică de ce statele membre nu au luat măsuri specifice pentru a soluționa această problemă importantă. Comparabilitatea dintre datele referitoare la acvacultură provenite din diferite surse de la nivelul UE era insuficientă, ceea ce face dificilă evaluarea rezultatelor măsurilor din domeniul acvaculturii. Comitetele de monitorizare instituite în cadrul FEP nu au jucat un rol semnificativ în monitorizarea acvaculturii, informațiile de gestiune erau deficitare, iar rezultatele proiectelor de cercetare finanțate cu fonduri publice nu au fost valorificate la maximum.

V

La nivelul statelor membre, măsurile pentru sprijinirea dezvoltării sustenabile a acvaculturii nu au fost bine concepute și implementate. Planurile naționale strategice și programele operaționale ale statelor membre nu au oferit o bază suficient de clară pentru sprijinirea acvaculturii și nu exista nicio strategie coerentă pentru acest sector. Inexistența unui sistem adecvat de amenajare a teritoriului, în combinație cu procedurile complicate de acordare a licențelor, a frânat dezvoltarea sustenabilă. S-au constatat, de asemenea, deficiențe metodologice și inexactități semnificative la nivelul datelor referitoare la producție comunicate în unele dintre rapoartele anuale de implementare.

VI

Curtea a constatat că obiectivele principale de creștere fixate pentru sectorul acvaculturii nu au fost atinse până în prezent, acest sector aflându-se într-o stagnare de mai mulți ani. Criza economică și financiară a contribuit cu certitudine în mod semnificativ la această stagnare, cel puțin în principalele state producătoare. Curtea a remarcat, de asemenea, că, în multe cazuri, proiectele care au făcut obiectul auditului în statele membre vizitate nu au fost bine selectate. De cele mai multe ori, proiectele auditate, cu unele excepții, nu au obținut rezultatele scontate sau nu au furnizat un bun raport costuri-beneficii și au contribuit doar într-o măsură limitată la creștere și la crearea de locuri de muncă.

VII

În concluzie, cadrul care exista la nivelul UE și la nivelul statelor membre pentru perioada care s-a încheiat în 2013 nu era adecvat pentru transpunerea în practică a obiectivelor stabilite de UE pentru dezvoltarea sustenabilă a acvaculturii, iar măsurile adoptate efectiv nu au furnizat rezultate suficiente.

VIII

În consecință, Curtea recomandă Comisiei ca, la punerea în aplicare a măsurilor de sprijinire a acvaculturii prevăzute în cadrul noului Fond european pentru pescuit și afaceri maritime:

- (a) să analizeze, atunci când aprobă programele operaționale ale statelor membre, dacă obiectivele definite pentru dezvoltarea sustenabilă a acvaculturii sunt realiste și adecvate, precum și dacă fondurile sunt direcționate către măsuri care sunt susceptibile să îndeplinească aceste obiective;

- (b) să elaboreze orientări pentru luarea în considerare a factorilor de mediu relevanți atunci când se decide alocarea fondurilor publice;
- (c) să se asigure, acolo unde este cazul, că programele operaționale ale statelor membre sunt aprobate doar dacă au fost elaborate strategii naționale adecvate pentru dezvoltarea sectorului acvaculturii;
- (d) să încurajeze statele membre să implementeze sisteme relevante de amenajare a teritoriului și să simplifice procedurile de acordare de licențe și procedurile administrative pentru a sprijini dezvoltarea sectorului acvaculturii;
- (e) să amelioreze comparabilitatea datelor statistice privind acvacultura compilate din diferitele surse care se află la dispoziția sa, astfel încât să se sporească exactitatea și exhaustivitatea lor.

IX

Curtea recomandă statelor membre ca, la punerea în aplicare a măsurilor de sprijinire a acvaculturii prevăzute în cadrul noului Fond european pentru pescuit și afaceri maritime:

- (a) să elaboreze și să pună în aplicare strategii naționale coerente pentru dezvoltarea sectorului acvaculturii;
- (b) să implementeze sisteme relevante de amenajare a teritoriului și să simplifice procedurile de acordare de licențe și procedurile administrative pentru a sprijini dezvoltarea sectorului acvaculturii;
- (c) să se asigure că are loc o prioritizare a finanțării publice astfel încât aceasta să fie direcționată către proiectele care contribuie cel mai bine la dezvoltarea sustenabilă a acvaculturii și care furnizează un bun raport costuri-beneficii;
- (d) să asigure o monitorizare mai riguroasă a rezultatelor proiectelor, prin stabilirea și aplicarea unor indicatori relevanți.

Sursa: Curtea de Conturi Europeană.

Acvacultura în Uniunea Europeană

01

Acvacultura se referă la toate formele de creștere sau cultivare de organisme acvatice, utilizând tehnici destinate creșterii producției organismelor în cauză dincolo de capacitatea naturală a mediului; organismele acvatice respective rămân proprietatea persoanei fizice sau juridice pe întreaga perioadă a creșterii și cultivării acestora, până la data încheierii recoltării¹.

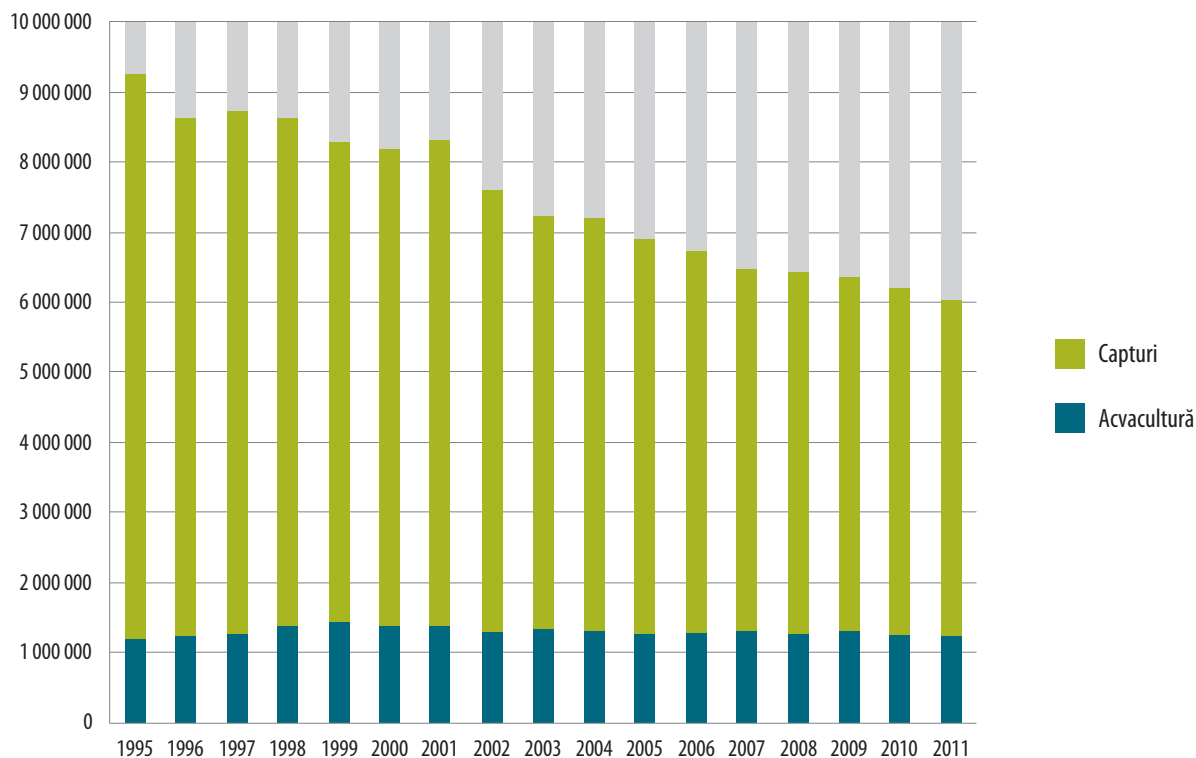
02

Acvacultura reprezintă una dintre componentele activității de producție de pește², cealaltă fiind capturarea peștilor din mediul natural. Pentru 2011, anul cel mai recent pentru care sunt disponibile informații, UE a produs aproximativ 6 milioane de tone de pește, din care 1,3 milioane de tone au provenit din acvacultură. După cum se ilustrează în **figura 1**, producția anuală de pește din UE este în scădere de mai mulți ani, din cauza diminuării cantităților de pește capturat, la care se asociază stagnarea sectorului acvaculturii. 65 % din peștele consumat în UE provine din import.

- 1 Articolul 3 litera (d) din Regulamentul (CE) nr. 1198/2006 al Consiliului din 27 iulie 2006 privind Fondul european pentru pescuit (JO L 223, 15.8.2006, p. 1).
- 2 În cuprinsul prezentului raport, sintagma „producție de pește” este folosită pentru a desemna producția de pește, crustacee și moluște.

Figura 1

Producția de pește în UE (în tone)

Sursa: Eurostat.

03

Peștii reprezintă trei sferturi din producția, în termeni valorici, de acvacultură din UE³. Acest sector generează aproximativ 80 000 de locuri de muncă și o cifră de afaceri anuală de 4 miliarde de euro⁴. În Europa, atitudinile consumatorilor față de peștele de crescătorie variază de la o țară la alta, existând o preferință din partea multor consumatori pentru peștele capturat, care se comercializează la prețuri superioare pe piață.

04

Deși în UE se cresc multe specii de pește, doar un număr mic dintre acestea formează cea mai mare parte a volumului de producție de acvacultură. Principalele țări producătoare sunt Franța, Regatul Unit, Grecia, Spania și Italia, care reprezintă împreună 77 % din valoarea cifrei de afaceri a UE, așa cum se arată în **tabelul 1**.

05

În timp ce, în UE, acvacultura a înregistrat o stagnare, producția de acvacultură de la nivel mondial cunoaște o creștere de mai mulți ani. Între 2000 și 2011, producția mondială aproape s-a dublat, trecând de la 32 de milioane de tone la 63 de milioane de tone (a se vedea **figura 2**), aproape 90 % din producție fiind realizată, în prezent, în Asia. Aproximativ 40 % din oferta mondială de pește destinat consumului uman este furnizată în prezent de acvacultură⁵.

- 3 FAO (Organizația Națiunilor Unite pentru Alimentație și Agricultură), *The State of World Fisheries and Aquaculture* (Situția mondială a pescuitului și a acvaculturii), Roma, 2012.
- 4 Centrul Comun de Cercetare al Comisiei Europene, *The economic performance of the EU Aquaculture Sector* (Performanța economică a sectorului acvaculturii din UE) (CSTEP 13-29), Bruxelles, 2013 (date pentru 2011).
- 5 FAO, *Global Aquaculture Production Statistics* (Statistici privind producția mondială de acvacultură), 2011 (<ftp://ftp.fao.org/fi/news/GlobalAquacultureProductionStatistics2011.pdf>).

Tabelul 1

Producția de acvacultură în principalele state membre producătoare, pe specii

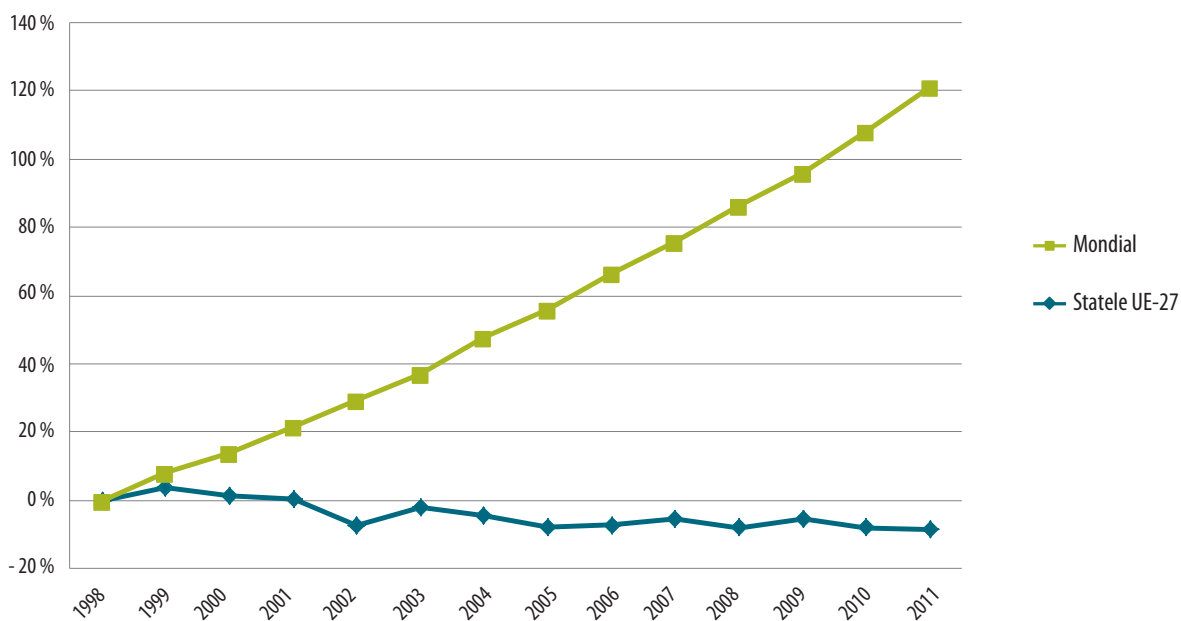
Valoarea cifrei de afaceri în 2011 (în milioane de euro)										
Stat membru		Total	Dorado și bibani-de-mare	Somoni	Păstrăvi	Stridii	Midii	Scoici	Crap	Alte specii
Franța	22 %	898	35	0	120	502	164	0	5	72
Regatul Unit	18 %	740	2	678	35	1	21	0	1	2
Grecia	13 %	523	485	0	4	0	9	0	0	25
Spania	12 %	501	199	0	51	2	102	14	1	132
Italia	11 %	423	61	0	140	0	40	106	3	73
Total	77 %	3 085	782	678	350	505	336	120	10	304
Alte state membre	23 %	933	65	80	265	38	90	27	134	234
TOTAL UE		4 018	847	758	615	543	426	147	144	538
			21 %	19 %	15 %	14 %	11 %	4 %	4 %	13 %

Sursa: Raportul Centrului Comun de Cercetare intitulat „Performanța economică a sectorului acvaculturii din UE”, (CSTEP 13-29), 2013 (pot exista diferențe ca urmare a rotunjirii înainte de zecimală).

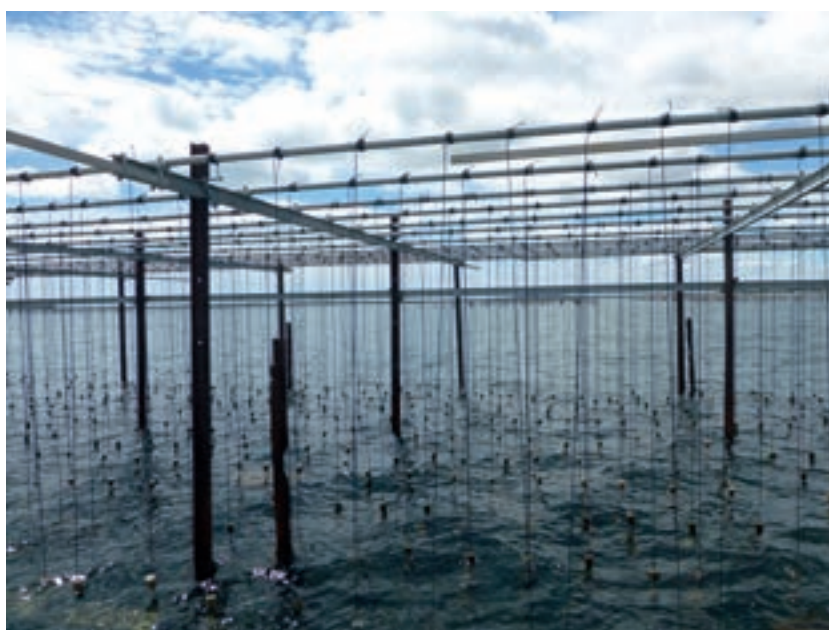
Figura 2

Tendențele la nivel mondial în producția de acvacultură

Producția de acvacultură din UE comparată cu cea de la nivel mondial (1998 = 100 %)

Sursa: Eurostat (pentru statele UE-27), FAO (la nivel mondial).

Sursa: Curtea de Conturi Europeană.

Politica UE în domeniul acvaculturii

Acvacultura și politica comună în domeniul pescuitului (PCP)

06

Obiectivele politicii comune în domeniul pescuitului pentru perioada 2002-2013 au fost stabilite în Regulamentul nr. 2371/2002 al Consiliului⁶. Principalul obiectiv al acestei politici, aplicabil, de asemenea, pentru acvacultură, este prevăzut la articolul 2 din regulament și vizează „să asigure exploatarea resurselor acvatice vii care oferă condiții economice, de mediu și sociale durabile”.

Strategia Comisiei în domeniul acvaculturii

07

În septembrie 2002, Comisia a publicat o strategie pentru dezvoltarea sustenabilă a acvaculturii europene⁷, strategie care viza trei obiective principale:

- (a) să creeze locuri de muncă stabile pe termen lung și să favorizeze creșterea durabilă;
- (b) să ofere consumatorilor produse de bună calitate și să promoveze standarde ridicate în materie de bunăstare și de sănătate a animalelor;
- (c) să garanteze respectarea de către acest sector a mediului înconjurător.

08

În 2009, Comisia a recunoscut⁸ că producția de acvacultură din UE a stagnat din 2002, situație care diferea radical față de rata de creștere ridicată înregistrată în restul lumii, și că era necesar să se adopte măsuri importante în vederea ameliorării competitivității și a încurajării dezvoltării durabile și a bunei guvernante. Comisia și-a revizuit strategia, dar a menținut obiective similare cu cele din 2002:

- (a) promovarea viabilității economice;
- (b) garantarea siguranței alimentelor și a sănătății și a bunăstării animalelor;
- (c) abordarea efectelor exercitate de sectorul acvaculturii asupra mediului.

Fondul european pentru pescuit

09

Instrumentul financiar utilizat de politica comună în domeniul pescuitului pentru perioada 2007-2013 a fost Fondul european pentru pescuit (FEP)⁹. FEP dispunea de cinci axe prioritare și de un buget total de 4,3 miliarde de euro. Fiecare axă cuprindea mai multe măsuri. Finanțarea acordată de FEP era repartizată după cum urmează:

- o axa prioritară 1: adaptarea flotei comunitare (1,2 miliarde de euro);
- o axa prioritară 2: acvacultura, pescuitul în apele interioare, prelucrarea și comercializarea produselor (1,2 miliarde de euro);
- o axa prioritară 3: măsuri de interes comun (1,1 miliarde de euro);
- o axa prioritară 4: dezvoltarea durabilă a zonelor de pescuit (0,6 miliarde de euro);
- o axa prioritară 5: asistența tehnică (0,2 miliarde de euro).

- 6 Regulamentul (CE) nr. 2371/2002 al Consiliului din 20 decembrie 2002 privind conservarea și exploatarea durabilă a resurselor piscicole în conformitate cu politica comună în domeniul pescuitului (JO L 358, 31.12.2002, p. 59).
- 7 COM(2002) 511 final din 19 septembrie 2002.
- 8 COM(2009) 162 final din 8 aprilie 2009.
- 9 Regulamentul (CE) nr. 1198/2006. FEP a înlocuit Instrumentul financiar pentru orientarea pescuitului (IFOP).

10

Prin urmare, nu există o axă consacrată în mod specific acvaculturii. Cu toate acestea, axele 2 și 3 ofereau o parte din fonduri acestui sector, iar măsura de acvacultură (măsura 2.1) din cadrul axei 2 viza în mod expres sustenabilitatea economică, ecologică și socială a sectorului și putea fi utilizată, în egală măsură, pentru sprijinirea competitivității. **Anexa I** prezintă cheltuielile planificate pentru axa 2 și indică un quantum de 438 de milioane de euro reprezentând angajamentele care au fost efectuate din FEP pentru măsura 2.1 (de acvacultură) până la sfârșitul lunii mai 2013, în favoarea a 5 826 de proiecte din cadrul acestei măsuri (pe baza datelor transmise de statele membre Comisiei).

11

Valoarea maximă a contribuției pe care o putea acorda FEP pentru un proiect aprobat era, în cazul regiunilor de convergență¹⁰, de 75 % din totalul cheltuielilor publice și, în cazul celorlalte zone, de 50 % din totalul cheltuielilor publice. Fondurile UE trebuiau deci să fie completate cu alte fonduri publice pe care le acordau statele membre. Contribuția publică (din partea UE și a statelor membre) care putea fi acordată microîntreprinderilor și întreprinderilor mici și mijlocii din sectoarele relevante putea atinge 60 % din totalul costurilor de investiție, în cazul regiunilor care intrau sub incidența obiectivului de convergență, și 40 % în cazul regiunilor care nu intrau sub incidența obiectivului de convergență¹¹.

12

Măsurile care priveau acvacultura au permis acordarea unui sprijin din partea FEP pentru următoarele acțiuni¹²:

- (a) măsuri pentru investiții productive în acvacultură;
- (b) măsuri pentru mediul acvatic;
- (c) măsuri de sănătate publică;
- (d) măsuri de sănătate animală.

13

Prioritățile axelor și ale măsurilor au fost definite, pentru FEP în ansamblu, de către statele membre în planuri strategice naționale, în urma unui proces de dialog și de consultare cu Comisia. Ulterior, statele membre au prezentat Comisiei, în vederea examinării și a aprobării prin decizie, programe operaționale naționale bazate pe aceste planuri. Pentru fiecare program operațional, se înființează un comitet de monitorizare, cu rolul de a asigura monitorizarea implementării programului.

14

Regulamentul privind punerea în aplicare a FEP prevedea, de asemenea, ca statele membre să înregistreze statisticele următoare în ceea ce privește acvacultura finanțată în cadrul axei 2:

- cantitatea produsă, în tone, în sectorul acvaculturii, prin procesare și prin pescuitul în apele interioare;
- procentul de proiecte în cadrul cărora se utilizează metode de producție care respectă mediul (care își reduc impactul negativ asupra mediului sau care sporesc efectele pozitive asupra mediului);
- creșterea cifrei de afaceri (în milioane de euro).

10 Regiunile al căror PIB pe cap de locuitor se situează sub 75% din media înregistrată în UE.

11 Anexa II la Regulamentul (CE) nr. 1198/2006.

12 Articolul 28 din Regulamentul (CE) nr. 1198/2006.

15

Auditul a urmărit să răspundă la următoarea întrebare: „A oferit Fondul european pentru pescuit un sprijin eficace pentru dezvoltarea sustenabilă a acvaculturii?” Pentru a răspunde la această întrebare, s-au formulat alte întrebări subordonate, care făceau referire la modul în care au fost concepute și implementate măsurile UE în vederea sprijinirii acvaculturii, precum și la rezultatele pe care le-a obținut finanțarea publică:

- (a) *Au fost bine concepute și monitorizate la nivelul UE măsurile definite în cadrul FEP pentru sprijinirea dezvoltării sustenabile a acvaculturii?* Pentru a răspunde la această întrebare, Curtea a examinat modul în care au fost concepute aceste măsuri, precum și rolul Comisiei în implementarea lor.
- (b) *Au fost bine concepute și implementate de către statele membre măsurile definite în cadrul FEP pentru sprijinirea dezvoltării sustenabile a acvaculturii?* Pentru a răspunde la această întrebare, Curtea a examinat planurile strategice naționale și programele operaționale ale statelor membre și alte aspecte conexe (inclusiv amenajarea teritoriului și acordarea licențelor), precum și modul în care au fost implementate măsurile.
- (c) *A reușit finanțarea acordată prin FEP să obțină un bun raport costuri-beneficii și a sprijinit dezvoltarea sustenabilă a acvaculturii?* Pentru a răspunde la această întrebare, Curtea a examinat dacă au fost îndeplinite obiectivele generale; a analizat măsura în care proiectele selectate au contribuit la dezvoltarea sustenabilă și modul în care a fost direcționată finanțarea către diversele proiecte alese; a evaluat creșterea, crearea de locuri de muncă și rezultatele efective obținute; și a analizat probele susceptibile să indice dacă s-a obținut un bun raport costuri-beneficii.

16

Auditul s-a concentrat asupra proiectelor care au fost finanțate în perioada 2007-2011. Activitățile de audit s-au derulat la serviciile competente din cadrul Comisiei și în șase state membre (Spania, Franța, Italia, Polonia, Portugalia și România), care generează, cumulativ, peste 50 % din producția de acvacultură și care beneficiază de peste 50 % din sprijinul bugetar acordat de UE prin FEP, așa cum se indică în **anexa I**.

17

În statele membre a fost examinată documentația aferentă unui număr de 60 de proiecte (a se vedea **anexa II**), 31 dintre acestea făcând, de asemenea, obiectul unei vizite la fața locului. Au fost examinate procedurile de selecție a proiectelor și rezultatele efective ale acestora, realizându-se o comparație între acestea și obiectivele stabilite de FEP. A fost acordată o atenție deosebită procedurilor instituite de statele membre pentru a asigura obținerea unui bun raport costuri-beneficii al utilizării fondurilor publice și pentru a contribui la dezvoltarea sustenabilă a acvaculturii.

Sursa: Curtea de Conturi Europeană.

Măsurile pentru sprijinirea dezvoltării sustenabile a acvaculturii nu au fost, în toate cazurile, bine concepute și monitorizate la nivelul UE

PCP și FEP nu au pus la dispoziție detalii suficiente privind conținutul măsurilor pentru sprijinirea dezvoltării sustenabile a acvaculturii

18

Tratatul conferă Uniunii Europene competențe exclusive în ceea ce privește politica în domeniul pescuitului, dar nu și competențe specifice privind acvacultura. Totuși, unul dintre obiectivele stabilite pentru PCP constă în implementarea unor măsuri coerente de sprijinire a acvaculturii¹³. FEP viza „sprijinirea politicii comune în domeniul pescuitului pentru a asigura exploatarea resurselor acvatice vii și pentru a sprijini acvacultura, în vederea asigurării durabilității din punct de vedere economic, de mediu și social”¹⁴. Axa prioritară 2 din cadrul FEP furniza un pachet de finanțare pentru acvacultură, pescuitul în apele interioare, prelucrarea și comercializarea produselor pescărești și de acvacultură.

19

Regulamentele privind PCP și FEP nu ofereau alte detalii suplimentare referitoare la conținutul pe care trebuiau să îl aibă măsurile coerente de sprijinire a acvaculturii. În special, obiectivele de nivel înalt care erau stabilite pentru acvacultură nu erau transpuse în măsuri specifice; nu exista nicio obligație care să impună statelor membre elaborarea unor planuri specifice care să detalieze modalitatea optimă de a utiliza fondurile disponibile în scopul dezvoltării sustenabile a acvaculturii; și nu exista un cadru riguros de monitorizare și de evaluare care să fie dotat cu indicatori comuni în vederea monitorizării progreselor sau a performanței.

Nici regulamentele menționate mai sus, nici planurile strategice naționale sau programele operaționale discutate în cele ce urmează (a se vedea punctele 43-48) nu stabileau un cadru suficient de clar pentru dezvoltarea sustenabilă a acvaculturii în perioada care s-a încheiat în 2013.

Examinarea de către Comisie a planurilor strategice naționale și a programelor operaționale nu a garantat în mod sistematic că acestea erau suficient de bine concepute pentru a maximiza eficacitatea politicii în domeniul acvaculturii

20

Planurile strategice naționale acoperă întregul sector al pescuitului și conțin o descriere succintă a tuturor aspectelor politicii comune în domeniul pescuitului, inclusiv prioritățile și obiectivele. Ele trebuie deci să specifice, atunci când acest lucru prezintă relevanță pentru statul membru, prioritățile, obiectivele și estimarea resurselor financiare publice necesare, punând în special accentul pe strategia pentru dezvoltarea sustenabilă a sectorului acvaculturii¹⁵. Comisia avea obligația de a evalua¹⁶ programele operaționale propuse de statele membre pentru a stabili dacă acestea erau în concordanță cu planurile strategice naționale și cu cerințele stipulate de FEP, inclusiv în ceea ce privește acvacultura.

21

După cum a constatat Curtea, Comisia a realizat o amplă evaluare a coerenței dintre programele operaționale, planurile naționale strategice și cerințele stipulate de FEP, inclusiv cele referitoare la acvacultură. În general, această evaluare a fost aprofundată și a servit ca bază pentru negocierile cu statele membre, care au condus la adoptarea definitivă a programelor operaționale.

13 Articolul 1 alineatul (2) din Regulamentul (CE) nr. 2371/2002.

14 Articolul 4 din Regulamentul (CE) nr. 1198/2006.

15 Articolul 15 din Regulamentul (CE) nr. 1198/2006.

16 Articolul 17 alineatul (5) din Regulamentul (CE) nr. 1198/2006.

22

Cu toate acestea, auditorii Curții au identificat, în urma auditului desfășurat în statele membre, o serie de deficiențe în conceperea planurilor naționale strategice și a programelor operaționale (a se vedea punctele 43-47). Curtea recunoaște că, în cadrul gestiunii partajate, Comisia și statele membre au, fiecare, competențele lor specifice, însă examinarea de către Comisie a planurilor naționale strategice și a programelor operaționale nu a abordat în mod suficient deficiențele menționate, una dintre cauze fiind natura generică a planurilor naționale strategice.

Comisia nu a oferit orientări detaliate, relevante pentru acvacultură, cu privire la aspectele care țin de mediu

23

Sustenabilitatea din punctul de vedere al mediului reprezintă unul dintre obiectivele vizate de finanțarea acordată prin FEP pentru măsurile de acvacultură, fiind, totodată, unul dintre obiectivele strategiei Comisiei în domeniul acvaculturii. Lista acțiunilor eligibile pentru finanțare prin FEP cuprinde și măsuri pentru mediul acvatic (a se vedea punctul 12). Sustenabilitatea din perspectiva mediului a măsurilor de sprijinire a acvaculturii este măsurată nu numai în raport cu cerințele prevăzute de PCP și de FEP, ci și din punctul de vedere al respectării politicii de mediu a UE. Principalele domenii din cadrul politicii de mediu care prezintă relevanță pentru acest sector sunt abordate în Directiva-cadru privind apa¹⁷, Directiva-cadru privind strategia pentru mediul marin¹⁸, Directiva privind evaluarea impactului asupra mediului¹⁹ și Directiva privind habitatele („Natura 2000”)²⁰. Dat fiind caracterul atât de amplu al legislației UE în materie, punerea la dispoziție de către Comisie a unor orientări pentru statele membre și pentru sectorul în sine ar fi fost binevenită.

24

Cu titlu de exemplu, statele membre au obligația, în conformitate cu Directiva privind habitatele, de a lua măsurile necesare pentru a evita, pe teritoriul ariilor speciale de conservare Natura 2000, deteriorarea habitatelor naturale și a habitatelor speciilor, precum și perturbarea speciilor pentru care au fost desemnate respectivele arii.

25

Conform constatărilor Curții, Comisia elaborase orientări în atenția statelor membre cu privire la sprijinirea acvaculturii în siturile Natura 2000. Pentru celelalte directive menționate la punctul 23, nu au fost redactate însă orientări de acest tip. În plus, Comisia nu a oferit orientări specifice privind măsurile pentru mediul acvatic din cadrul FEP. Faptul că nu existau orientări suficiente nu este compatibil cu obiectivul sustenabilității mediului pe care îl vizează, printre altele, FEP. În plus, în urma auditului, s-a constatat că, în practică, FEP nu a furnizat un sprijin semnificativ pentru sustenabilitatea mediului (a se vedea punctele 50 și 51).

Comisia nu a asigurat într-o măsură suficientă comparabilitatea datelor care indică progresele generale înregistrate în direcția îndeplinirii obiectivelor politicii în domeniul acvaculturii

26

Statele membre au obligația de a transmite anual Comisiei statistici privind producția în sectorul acvaculturii (volum și valori)²¹. Statisticile privind structura sectorului acvaculturii se transmit o dată la trei ani. Aceste statistici sunt centralizate și verificate de către Eurostat. Comisia are rolul de a monitoriza, mai curând decât de a valida aceste statistici.

- 17 Directiva 2000/60/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 23 octombrie 2000 de stabilire a unui cadru de politică comunitară în domeniul apei (JO L 327, 22.12.2000, p. 1).
- 18 Directiva 2008/56/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 17 iunie 2008 de instituire a unui cadru de acțiune comunitară în domeniul politicii privind mediul marin (JO L 164, 25.6.2008, p. 19).
- 19 Directiva 85/337/CEE a Consiliului din 27 iunie 1985 privind evaluarea efectelor anumitor proiecte publice și private asupra mediului (JO L 175, 5.7.1985, p. 40). Articolul 28 din Regulamentul privind FEP prevede că ajutorul se acordă numai atunci când se respectă anumite norme privind evaluarea efectelor asupra mediului.
- 20 Directiva 92/43/CEE a Consiliului din 21 mai 1992 privind conservarea habitatelor naturale și a speciilor de faună și floră sălbatică (JO L 206, 22.7.1992, p. 7).
- 21 Regulamentul (CE) nr. 762/2008 al Parlamentului European și al Consiliului din 9 iulie 2008 privind transmiterea de către statele membre a statisticilor în domeniul acvaculturii și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 788/96 al Consiliului (JO L 218, 13.8.2008, p. 1).

27

Comisia apreciază statisticile privind producția ca fiind în general fiabile. Există totuși neconcordanțe în datele raportate de unele state membre cu privire la structura sectorului acvaculturii. Mărimea totală a instalațiilor se raportează în hectare și în metri cubi. Potrivit Eurostat, obligația de a raporta în metri cubi creează dificultăți anumitor țări și poate limita comparabilitatea statisticilor exprimate în această unitate. De exemplu, cele două țări cu cea mai mare producție, ca volum, de acvacultură, Franța și Spania, au raportat că mărimea totală aferentă instalațiilor pentru acvacultură era, în 2011, de 2 532 m³ și, respectiv, 10 611 m³, și au comunicat un volum al producției comercializate (a se vedea **anexa I**) de 283 000 de tone, și, respectiv, de 277 000 de tone. Portugalia, cu o producție de 8 000 de tone, a raportat o mărime totală de 22 529 m³.

28

Statele membre au obligația²² de a transmite anual Comisiei un raport metodologic cu privire la colectarea datelor. Curtea a observat că majoritatea statelor membre nu au trimis aceste rapoarte în fiecare an, fapt care întârzie validarea informațiilor statistice de către Eurostat și creează incertitudini cu privire la calitatea statisticilor subiacente. În plus, în cazul a trei state membre²³, datele pentru 2011 au fost furnizate cu o întârziere de trei până la cinci luni față de termenul de transmitere, care era 31 decembrie 2012.

29

Anumite state membre califică drept „confidențiale” datele privind producția de acvacultură pe specii de pește, invocând concentrarea sectorului acvaculturii și posibilitatea de a putea fi identificate, pentru anumiți producători, informații sensibile privind piața. Tabelul prezentat în continuare arată că opt state membre au furnizat în formă confidențială datele privind producția din sectorul acvaculturii (cu excepția instalațiilor de reproducere, incubare și creșterea inițială) în anul 2011, precum și că o parte dintre statele membre nu au transmis încă aceste date. Ca urmare a acestei situații, Eurostat nu are posibilitatea de a publica datele agregate pentru statele UE-27 și, astfel, nu există suficiente informații la dispoziția publicului cu privire la tendințele și la evoluțiile din acest sector (a se vedea **tabelul 2**).

22 Articolul 6 din Regulamentul (CE) nr. 762/2008.

23 Grecia, Franța și Austria.

Tabelul 2

Valoarea producției din sectorul acvaculturii în UE

ZONĂ GEOGRAFICĂ/AN	în euro			
	2008	2009	2010	2011
UE-27	3 407 134 614	3 219 102 127	Date indisponibile	Date indisponibile
UE-25	3 372 465 092	3 182 599 297	Date indisponibile	Date indisponibile
UE-15	3 114 534 138	2 988 571 787	Date indisponibile	Date indisponibile
Belgia	667 767	4 034 596	<i>Date confidențiale</i>	<i>Date confidențiale</i>
Bulgaria	16 538 094	19 512 878	19 576 101	17 113 825
Republica Cehă	41 537 574	39 266 665	37 108 186	39 865 313
Danemarca	98 276 272	88 240 305	<i>Date confidențiale</i>	<i>Date confidențiale</i>
Germania	97 080 122	94 240 346	94 739 574	<i>Date confidențiale</i>
Estonia	1 771 650	2 235 436	2 028 836	1 684 752
Irlanda	92 442 829	104 271 122	113 132 438	124 900 818
Grecia	369 913 151	397 790 833	Date indisponibile	453 062 003
Spania	410 808 739	396 337 342	412 166 215	445 462 460
Franța	691 603 892	697 964 760	<i>Date confidențiale</i>	Date indisponibile
Italia	465 600 684	474 862 750	333 238 932	402 822 356
Cipru	33 144 550	16 463 500	20 319 860	Date indisponibile
Letonia	1 528 601	1 114 894	1 195 864	1 253 766
Lituania	6 635 949	6 654 996	<i>Date confidențiale</i>	<i>Date confidențiale</i>
Ungaria	30 324	26 451	27 164	30 293
Malta	93 763 138	47 057 424	82 217 002	45 109 193
Țările de Jos	96 600 777	84 109 496	105 703 231	73 959 895
Austria	12 741 113	13 878 544	20 355 963	<i>Date confidențiale</i>
Polonia	73 284 926	76 372 905	Date indisponibile	<i>Date confidențiale</i>
Portugalia	40 175 003	34 063 945	47 264 269	58 278 930
România	18 131 429	16 989 952	5 691 110	15 890 132
Slovenia	3 485 097	3 069 400	2 167 330	<i>Date confidențiale</i>
Slovacia	2 749 143	1 765 838	<i>Date confidențiale</i>	2 420 531
Finlanda	36 844 618	39 581 700	41 141 158	<i>Date confidențiale</i>
Suedia	23 247 950	18 435 879	29 040 710	42 442 468
Regatul Unit	678 531 220	540 760 168	573 902 627	739 685 060

Sursa: Eurostat.

30

În afară de Eurostat, și Comitetul științific, tehnic și economic pentru pescuit (CSTEP²⁴) examinează date privind acvacultura transmise în temeiul Cadrlui pentru colectarea datelor, în conformitate cu care statele membre colectează informații socioeconomice privind întreprinderile din sectorul acvaculturii. Există diferențe semnificative între datele compilate de Eurostat și cele compilate de CSTEP cu privire la producția din sectorul acvaculturii, așa cum reiese din **tabelul 3**, care cuprinde o comparație între sumele raportate pentru 2009 de către statele membre auditate. Aceste diferențe pot fi explicate prin faptul că s-au utilizat abordări metodologice diferite pentru colectarea datelor, în funcție de legislațiile care erau aplicabile, însă diferențele în cauză nu au fost în întregime reconciliate de Eurostat sau de CSTEP.

24 Decizia 2005/629/CE a Comisiei din 26 august 2005 de stabilire a unui Comitet științific, tehnic și economic pentru pescuit (JO L 225, 31.8.2005, p. 18).

Tabelul 3

Comparație între datele Eurostat și cele ale CSTEP pentru 2009

	Producția din sectorul acvaculturii în 2009							
	EUROSTAT		Raportul CSTEP		Diferență		Diferență în %	
	în mii de euro	în tone	în mii de euro	în tone	în mii de euro	în tone	în mii de euro	în tone
Spania	396 337	268 457	440 028	268 600	-43 691	-143	-11 %	0 %
Franța	697 965	236 439	760 067	265 399	-62 102	-28 960	-9 %	-12 %
Italia	474 863	162 325	474 003	162 325	860	0	0 %	0 %
Polonia	76 373	36 503	88 356	38 854	-11 983	-2 351	-16 %	-6 %
Portugalia	34 064	6 727	37 250	6 208	-3 186	519	-9 %	8 %
România	16 990	13 131	13 896	7 292	3 094	5 839	18 %	44 %

Surse: Statisticile colectate de Eurostat cu privire la producția în sectorul acvaculturii. Raportul Centrului Comun de Cercetare: *Economic Performance of the EU Aquaculture Sector* (Performanța economică a sectorului acvaculturii din UE) (STECF-OWP-12-03, 2012).

Comisia nu a realizat decât un număr redus de audituri și evaluări pertinente, iar monitorizarea a fost limitată

31

Regulamentul privind FEP prevedea obligația statelor membre de a transmite Comisiei evaluări intermediare²⁵ ale programelor lor operaționale. Aceste evaluări puteau furniza informații utile cu privire la implementarea măsurilor din domeniul acvaculturii și puteau permite luarea acțiunilor corective necesare. Auditorii Curții au constatat însă că, în practică, nivelul informațiilor furnizate cu privire în mod specific la acvacultură era scăzut.

32

Până la momentul desfășurării auditului Curții, doar șapte proiecte de acvacultură făcuseră, în total, obiectul unor audituri la fața locului efectuate de Comisie, audituri care sunt prevăzute de Regulamentul privind FEP²⁶. Dat fiind nivelul atât de scăzut al eșantionării, este imposibilă formularea unor concluzii la nivelul statelor membre sau la nivelul de ansamblu al UE cu privire la buna funcționare a sistemelor. Aceste audituri vizau mai degrabă conformitatea și nu erau concepute să furnizeze informații privind impactul sprijinului acordat de UE asupra dezvoltării sustenabile a acvaculturii.

33

Statele membre au transmis evaluările intermediare ale programelor lor operaționale către Comisie, care a angajat un expert pentru a elabora o sinteză consolidată a acestora. Deși aceste evaluări intermediare și sinteza consolidată privesc și acvacultura, Comisia nu a procedat la o analiză specifică a acestor evaluări pentru a stabili dacă măsurile de sprijinire a acvaculturii erau adecvate.

34

La activitatea comitetelor de monitorizare instituite în cadrul FEP de către fiecare stat membru participă, cu funcție consultativă, și un reprezentant al Comisiei. Aceste comitete nu au fost însă în măsură să consacre suficient timp problemelor de acvacultură.

Rezultatele proiectelor inovatoare și de cercetare finanțate cu fonduri publice nu au fost valorificate la maximum

35

În secțiunea 3.1 din strategia în domeniul acvaculturii publicată în 2009 de Comisie²⁷, se afirma că dezvoltarea durabilă a acvaculturii trebuie sprijinită de excelență în domeniul cercetării și inovării și că este esențială continuarea și intensificarea acestui sprijin.

36

Cu toate că au fost alocate sume substanțiale de fonduri pentru acțiunile din cadrul programului LIFE²⁸ și pentru acțiuni de cercetare, așa cum se arată în **caseta 1**, echipa de audit a constatat că rezultatele acestora nu au fost exploatate într-o măsură suficientă de Comisie pentru a defini obiective și a elabora orientări cu privire la acvacultură (în legătură cu aspecte precum evacuarea efluenților și a substanțelor chimice, amplasarea fermelor piscicole și impactul evadării peștilor) (a se vedea punctele 23-25).

25 Articolul 49 alineatul (3) din Regulamentul (CE) nr. 1198/2006.

26 Articolul 72 din Regulamentul (CE) nr. 1198/2006.

27 COM(2009) 162.

28 LIFE este instrumentul financiar al UE pentru mediu. Aflat în gestionarea directă a Comisiei, acesta finanțează proiecte de mediu cu caracter demonstrativ, în diverse sectoare de activitate, precum și proiecte de protecție a naturii.

Proiecte de cercetare și proiecte din cadrul programului LIFE relevante

În urma analizei sale, Curtea a constatat că s-au efectuat plăți în valoare totală de 14 milioane de euro pentru 18 proiecte LIFE din sectorul acvaculturii. Principalele domenii vizate au fost managementul zonelor costiere, ecosistemele, siturile Natura 2000 și acvacultura marină sustenabilă.

Curtea a identificat, de asemenea, un număr de 77 de proiecte de cercetare referitoare la acvacultură care primiseră, cumulativ, 158 de milioane de euro din partea celui de Al șaselea program-cadru de cercetare. Principalele subiecte abordate de aceste proiecte au fost prevenirea bolilor, alimentația peștilor, reproducerea selectivă, calitatea vieții peștilor, potențialul biologic pentru noi specii candidate, siguranța și calitatea produselor de acvacultură și protecția mediului.

Proiecte având ca obiect amenajarea teritoriului pentru acvacultură

Un proiect LIFE a vizat amenajarea teritoriului prin intermediul unui sistem bazat pe GIS (*Geographical Information System* – sistem informatic geografic) (cu o finanțare în cuantum de 350 000 de euro). Un alt proiect, finanțat de această dată de programul-cadru de cercetare, a abordat aceeași tematică (cu o finanțare în cuantum de 705 000 de euro), în special în ceea ce privește acvacultura care se derulează în ape de mare adâncime.

Proiecte având ca obiect controlul și eradicarea bolilor în sectorul acvaculturii

Acest aspect a fost abordat de opt proiecte finanțate prin programul-cadru de cercetare (finanțare totală în cuantum de 12 milioane de euro). Aceste proiecte puneau accentul, în principal, pe controlul agenților patogeni și al paraziților și pe prevenirea bolilor.

Proiecte având ca obiect sistemele de monitorizare a mediului și măsurile pentru mediul acvatic

Acest domeniu a fost abordat de două proiecte LIFE (cu o finanțare totală în cuantum de 584 000 de euro), care s-au axat pe formularea unor recomandări privind gospodărirea apelor, dezvoltarea sectorului acvaculturii și reducerea impactului pe care îl are acest sector. Opt proiecte finanțate prin programul-cadru de cercetare (cu o finanțare totală în cuantum de 5 milioane de euro) au analizat problemele cauzate de exploatarea intensivă, precum și aspectele legate de protecția resurselor de apă și tratarea apei și de degradarea habitatelor.

Măsurile pentru sprijinirea dezvoltării sustenabile a acvaculturii nu au fost bine concepute și implementate de către statele membre

Nu au existat, la nivelul statelor membre auditate, suficiente inițiative care să vină în sprijinul acvaculturii

37

Comunicarea Comisiei privind construirea unui viitor durabil pentru acvacultură a recunoscut că statele membre ar trebui să ia măsuri pentru facilitarea dezvoltării întreprinderilor și pentru reducerea sarcinii administrative generate de prevederile naționale, în special prin simplificarea procedurilor de acordare a licențelor pentru acvacultură²⁹. Măsurile de simplificare ar trebui să abordeze problematica repartizării responsabilităților, precum și a coordonării, între autoritățile însărcinate cu acordarea licențelor și cu monitorizarea

respectării obligațiilor în domeniul acvaculturii (de exemplu, în ceea ce privește modul de desfășurare a activităților în locurile în care se practică acvacultura și în ceea ce privește normele de mediu și cele sanitar-veterinare aplicabile).

38

Curtea a verificat dacă statele membre vizitate elaboraseră o strategie de dezvoltare a acvaculturii care să aibă în vedere astfel de măsuri. Ea a constatat, în toate statele membre vizitate, că acestea nu dispuneau de o strategie coerentă de dezvoltare a sectorului acvaculturii. Dezvoltarea sectorului a fost, de asemenea, frânată de existența unor proceduri administrative complexe la nivelul statelor membre, inclusiv de faptul că era implicat un număr mare de autorități în acordarea licențelor și supravegherea sectorului (de exemplu, în Franța și în Italia). Cu toate acestea, au fost identificate, de asemenea, exemple de bune practici, așa cum se ilustrează în **caseta 2**.

²⁹ Secțiunea 5.2 din COM(2009) 162 final.

Caseta 2

Exemple de diferite practici administrative în ceea ce privește amenajarea teritoriului și acordarea licențelor

În Italia, procesul lent și complicat de acordare a licențelor și criteriile imprecise pentru acordarea de noi concesiuni limitează dezvoltarea acvaculturii. Drept rezultat, deși procedura de acordare a concesiunilor maritime și a altor autorizații pentru acvacultură în Sicilia ar trebui să dureze 150 de zile, ea se poate întinde, în practică, pe mai mulți ani. În cazul a două dintre proiectele auditate, această procedură a atins cinci ani. Ca urmare a unei probleme generale constatate cu privire la accesul la concesiuni maritime, Comisia s-a văzut nevoită să demareze o procedură de constatare a neîndeplinirii obligațiilor împotriva Italiei, invocând faptul că titularii actuali de concesiuni dispuneau de un avantaj inechitabil în raport cu noii solicitanți de concesiuni.

În Franța, din cauza complexității pe care o implică instrumentarea dosarelor, sunt necesare intervale foarte lungi de timp pentru adoptarea deciziilor. În cazul proiectelor incluse în eșantion, adoptarea deciziilor a necesitat mai mult de un an și chiar până la doi ani, într-unul dintre cazuri.

O zonă de conchiliocultură din Portugalia era utilizată doar parțial, deoarece, în lipsa unor prevederi în sens contrar, titularii licențelor aveau posibilitatea de a rămâne în posesia lor, chiar dacă, în realitate, ei nu exploatau concesiunile respective. Acest gen de situație a împiedicat dezvoltarea acestor zone.

În Andaluzia (Spania), autoritățile au creat un „ghișeu unic” pentru întreprinderile de acvacultură. Promotorii proiectelor au fost asistați de funcționari din cadrul diverselor agenții naționale și locale pe tot parcursul procesului de solicitare a finanțării din partea FEP și al procesului de obținere a licențelor. În cazul proiectelor cuprinse în eșantion, adoptarea deciziilor a durat, în medie, cinci luni.

Amenajarea teritoriului și procedurile de acordare a licențelor erau afectate de insuficiențe

39

Pe teritoriul UE, activitățile de acvacultură se desfășoară în apele de coastă și în apele interioare. În mod obișnuit, aceste ape sunt în proprietatea autorităților publice, care acordă concesiuni sau licențe operatorilor din sectorul acvaculturii. De foarte multe ori, operatorii din acest sector intră în concurență, pentru utilizarea acestor suprafețe de luciu de apă, cu alți utilizatori – de exemplu, cu cei din sectorul turismului și din sectorul pescuitului tradițional. Pentru a putea fi atinse obiectivele economice, de mediu și sociale, este esențial să se analizeze și să se planifice utilizarea zonelor maritime. Prin urmare, o amenajare adecvată a teritoriului și proceduri adecvate de acordare a licențelor – aspecte care intră în responsabilitatea statelor membre – constituie factori-cheie pentru dezvoltarea sustenabilă a acvaculturii și, totodată, pentru eficacitatea cheltuielilor efectuate în cadrul FEP în scopul sprijinirii acestei dezvoltări. Comisia a recunoscut acest fapt în cadrul strategiei în domeniul acvaculturii publicată în 2009 și în cadrul orientărilor sale strategice pentru dezvoltarea sustenabilă a acvaculturii³⁰ și a invitat statele membre să dezvolte sisteme de amenajare a spațiului maritim, în care importanța strategică a acvaculturii să fie pe deplin recunoscută. Astfel de sisteme ar fi de ajutor potențialilor promotori în elaborarea proiectelor lor. Licențele acordate de autoritățile statelor membre operatorilor din sectorul acvaculturii precizează o serie de parametri esențiali precum:

- suprafața luciului de apă în cauză și locația acestuia;
- durata licenței și titularul acesteia;
- tipul de activitate de acvacultură autorizată (speciile de pești, tipul de instalație);

- restricțiile de sănătate publică și de mediu (densitatea maximă a efectivelor de pești, restricțiile referitoare la hrănirea peștilor și la tratamentele veterinare, cerințele referitoare la calitatea apei).

40

Curtea a constatat, în general, că amenajarea teritoriului care era necesară pentru acvacultură era deficitară în statele membre și în regiunile vizitate la momentul auditului. În România și în Polonia, nu se procedase încă la amenajarea spațiului maritim menită să vină în sprijinul acvaculturii, iar în Galicia (Spania) și în Portugalia, aceasta era încă în curs de realizare. Inexistența planificării în ceea ce privește accesul la spațiu are drept rezultat reducerea posibilităților de dezvoltare a întreprinderilor din sectorul acvaculturii și nu este de natură să contribuie la soluționarea conflictelor cu alte activități. Insuficiențele de la nivelul amenajării teritoriului, în special atunci când sunt asociate cu proceduri complicate de acordare a licențelor, frânează dezvoltarea sustenabilă a acvaculturii. În **caseta 2** au fost ilustrate câteva dintre aceste consecințe.

30 COM(2013) 229 final din 29 aprilie 2013.

Criza economică și financiară a avut un impact semnificativ asupra sectorului acvaculturii

41

Planurile strategice naționale și programele operaționale ale statelor membre au fost elaborate înainte ca criza economică și financiară să fi început să afecteze grav mediul de afaceri european. Așa cum s-a întâmplat și cu alte activități economice, potrivit celor comunicate de autorități și de promotorii de proiecte, criza a avut un impact semnificativ asupra investițiilor și a deciziilor de finanțare în sectorul acvaculturii. Dat fiind că beneficiarii potențiali care sunt eligibili pentru FEP sunt de cele mai multe ori întreprinderi mici și că aceștia trebuie să furnizeze între 40 % și 60 % din costul total al investiției, dificultățile întâmpinate în ceea ce privește accesul la finanțare și la garanții bancare au complicat dezvoltarea de proiecte (dintre statele membre selectate în vederea auditului, au fost în mod special afectate Spania, Portugalia și România). În plus, una dintre caracteristicile sectorului acvaculturii creează o nevoie suplimentară de finanțare: în general, există un necesar ridicat de capital circulant pentru finanțarea achiziționării de stocuri de puiet, precum și a costurilor ulterioare generate de hrănirea și creșterea puietului înainte ca peștii să ajungă la dimensiunea la care să poată fi comercializați.

42

Este posibil ca criza financiară să fi exacerbat tendința statelor membre de a direcționa ajutorul financiar acordat prin FEP către întreprinderile de acvacultură existente și către proiectele care erau deja operaționale la momentul luării deciziei de acordare a ajutorului (așa cum s-a întâmplat, de exemplu, în Italia și în Polonia) (a se vedea punctul 62). Aceste proiecte au șanse mai mari de succes, ceea ce diminuează, pentru statul membru în cauză, riscul de dezangajare a fondurilor UE. O astfel de practică limitează însă finanțarea care se acordă proiectelor noi sau inovative.

Planurile strategice naționale nu furnizau obiective clare pentru acvacultură

43

Planurile naționale strategice ale statelor membre stabilesc prioritățile și obiectivele vizate de FEP pentru punerea în aplicare a politicii comune în domeniul pescuitului³¹. Fiecare plan național strategic ar trebui să estimeze resursele financiare publice necesare sau estimate ca fiind necesare pentru atingerea acestor obiective, printre care se numără dezvoltarea sustenabilă a sectorului acvaculturii³². În opinia Curții, pentru a dispune de o bază solidă pentru măsuri de sprijinire a acvaculturii, este nevoie de planuri naționale strategice care să definească obiective clare și care să specifice resursele financiare necesare în acest sens.

44

Cu toate acestea, niciunul dintre planurile naționale strategice care au făcut obiectul auditului nu conținea o estimare a resurselor financiare publice care erau necesare pentru măsurile de sprijinire a acvaculturii.

31 Considerentul 17 al Regulamentului (CE) nr. 1198/2006.

32 Articolul 15 din Regulamentul (CE) nr. 1198/2006.

45

Conform constatărilor Curții, planurile naționale strategice cuprindeau o descriere a sectorului acvaculturii din statul respectiv și stabileau obiective pentru dezvoltarea sectorului. Aceste obiective variau de la un stat membru la altul, dar aveau toate un caracter general și vizau aspecte precum diversificarea și creșterea producției, protecția mediului și a sănătății publice și dezvoltarea pieței. Faptul că nu au fost definite obiective specifice și inexistența unor estimări ale resurselor publice necesare au reprezentat cauza lipsei de claritate a strategiilor pentru acvacultură din planurile naționale strategice auditate.

Programele operaționale erau afectate de diverse deficiențe

46

Programele operaționale ale statelor membre au alocat diverselor axe prioritare resursele financiare care erau disponibile din partea FEP și prezentau (cu un grad mai mare de detaliu decât planurile naționale strategice) măsurile care trebuiau să fie luate în vederea atingerii obiectivelor. Programele stabileau și niveluri-țintă, inclusiv obiective specifice pentru dezvoltarea sectorului acvaculturii. Statele membre aveau posibilitatea de a propune revizuirea programelor operaționale pentru a le adapta obiectivele în funcție de evoluția situației sectorului de pescuit sau a celui de acvacultură (a se vedea punctul 58 pentru problemele care au fost constatate în legătură cu aceste niveluri-țintă).

47

Programele operaționale asigurau într-adevăr un cadru pentru punerea în aplicare globală a FEP. Totuși, Curtea a detectat, în toate statele membre vizitate, deficiențe în legătură cu acțiunile care erau destinate să sprijine acvacultura, după cum se ilustrează în **caseta 3**.

Caseta 3

Exemple de deficiențe legate de acvacultură în cadrul programelor operaționale

În România, acvacultura marină nu a fost abordată în cadrul implementării programului operațional, cu toate că fusese identificată ca una dintre priorități de planul național strategic. Prin urmare, problemele legate de acvacultura marină nu au fost abordate pe parcursul perioadei de programare, deși ele erau cunoscute la momentul elaborării programului operațional. În plus, nu se procedase la o prioritizare între diversele măsuri de sprijinire a acvaculturii.

Deși planul național strategic și programul operațional din Italia au identificat un număr de obstacole importante în calea dezvoltării acvaculturii (printre care se numără inexistența planurilor de management al zonelor costiere și incertitudinile în legătură cu concesiunile), programul operațional nu a specificat acțiuni care să vizeze soluționarea lor. Nu s-au stabilit obiective pentru îmbunătățirea calității produselor din punctul de vedere al mediului, al siguranței alimentare și al comerțului, cum ar fi certificările de mediu sau participarea la sistemul comunitar de management de mediu și audit EMAS (*Eco-Management and Audit Scheme*), promovarea unor noi piețe de desfacere și facilitarea consolidării și a dezvoltării microîntreprinderilor și a întreprinderilor mici.

În Polonia, deși programele operaționale aferente au făcut obiectul unei revizuii în 2011, nu s-a adus nicio modificare indicatorilor. Cu toate că era bine cunoscut faptul că nu a fost atins niciunul dintre obiectivele stabilite în programele operaționale pentru acvacultură, nu s-a operat nicio modificare în acestea pentru a adapta la realitate estimările excesiv de optimiste.

48

Deși existau obiective specifice privind crearea de locuri de muncă și producția, alte obiective avute în vedere de FEP nu erau, în schimb, abordate de toate programele operaționale. În plus, s-au identificat puține tentative de a prioritiza alocarea fondurilor sau de a asigura un bun raport costuri-beneficii la nivelul proiectelor. Sistemele care erau introduse pentru a monitoriza efectele fondurilor plătite și pentru a corecta eventualele tendințe negative erau rudimentare. Principala măsură de natură financiară consta, uneori, doar în simpla verificare a distribuirii fondurilor.

Statele membre nu au luat suficient în considerare politica de mediu și politica de sănătate

49

Acvacultura implică riscul de boli și de infecții la animale și presupune, de asemenea, interacțiunea cu mediul marin. În cazul peștilor crescuți în spații închise sau îngrădite, este necesară hrănirea acestora, printre efectele potențiale ale acestei activități numărându-se deversarea în apă a unor furaje în exces și evacuarea de efluenți. Faptul că peștii sunt ținuti la distanță relativ mică unii față de ceilalți sporește incidența infecțiilor și a bolilor, devenind astfel necesară administrarea unor tratamente veterinare. Răspândirea infecțiilor sau a bolilor poate provoca pierderi la nivelul populației de pești dintr-o crescătorie, punând în pericol, totodată, și stocurile piscicole din mediul sălbatic. Pierderile la nivelul efectivului de pești se pot produce și atunci când peștii evadează; ulterior, încrucișarea acestora cu peștii sălbatici duce la un transfer de patrimoniu genetic care poate altera caracteristicile populației sălbatice.

50

Pentru a garanta o dezvoltare sustenabilă a acvaculturii, asigurând, în același timp, protecția mediului marin, este necesară evaluarea acestor riscuri și gestionarea lor. Există cerințe legislative detaliate care reglementează controlul sanitar veterinar al activităților de acvacultură³³. Deși FEP ar putea acorda finanțare pentru protecția mediului și pentru protecția sănătății publice și animale, niciunul dintre statele membre vizitate, cu excepția Poloniei, nu a aprobat proiecte care să vizeze aceste domenii. În plus, nu s-au pus la dispoziție orientări în materie de protecție a mediului (a se vedea punctele 23-25).

51

Statele membre au obligația, conform Regulamentului privind punerea în aplicare a FEP³⁴, de a înregistra procentul de proiecte în cadrul cărora se utilizează metode de producție care respectă mediul (care își reduc impactul negativ asupra mediului sau care sporesc efectele pozitive asupra mediului). Curtea a constatat că măsurile de acvacultură finanțate prin FEP în statele membre vizitate nu au demonstrat luarea în considerare într-o măsură suficientă a acestor aspecte. Cea mai mare parte a finanțării a fost direcționată către măsurile vizând menținerea producției. Nu s-a recurs într-o măsură suficientă la criteriile de selecție care să ia în considerare riscurile pentru sănătate și pentru mediu, în vederea stabilirii eligibilității pentru finanțare a proiectelor. În plus, nu au fost elaborați suficienți indicatori măsurabili (cu referire, de exemplu, la evacuarea efluenților sau la deversarea de substanțe chimice, la amplasarea fermelor piscicole și la impactul evadărilor peștilor), care să se bazeze pe date fiabile în ceea ce privește impactul asupra mediului acvatic al anumitor practici de acvacultură.

52

Prin urmare, nu a fost posibil să se determine dacă impacturile asupra mediului erau reale și semnificative în raport cu investiția publică în cauză, așa cum se ilustrează în **caseta 4**.

- 33 De exemplu, Directiva 2006/88/CE a Consiliului din 24 octombrie 2006 privind cerințele de sănătate animală pentru animale și produse de acvacultură și privind prevenirea și controlul anumitor boli la animalele de acvacultură (JO L 328, 24.11.2006, p. 14).
- 34 Regulamentul (CE) nr. 498/2007 al Comisiei din 26 martie 2007 de stabilire a unor norme detaliate pentru punerea în aplicare a Regulamentului (CE) nr. 1198/2006 al Consiliului privind Fondul european pentru pescuit (JO L 120, 10.5.2007, p. 1).

Exemple de situații în care nu s-a pus accentul pe aspectele de mediu

Potrivit raportului de implementare a FEP întocmit de Spania pentru anul 2011, doar 4 din cele 604 proiecte aprobate în cadrul măsurii 2.1 aplicau sisteme certificate de management de mediu. Promotorii proiectelor elaboraseră studii de impact asupra mediului sau întocmiseră pur și simplu declarații privind absența oricărui impact, aceste documente făcând obiectul unei examinări din partea autorităților competente. Cu toate acestea, având în vedere numărul redus de solicitări de finanțare, managementul de mediu nu a fost utilizat drept criteriu de selecție atunci când s-au luat deciziile de finanțare în cadrul FEP.

Programul operațional al Italiei includea, printre obiectivele sale, aplicarea procedurilor pentru certificarea de mediu, precum și înregistrarea în EMAS. Cu toate acestea, certificarea de mediu nu a fost vizată drept criteriu aparte în cadrul procedurii de selecție, iar impactul asupra mediului nu era evaluat în mod corespunzător în prealabil. În plus, existau deficiențe la nivelul monitorizării impactului efectiv al proiectelor asupra mediului. În Sicilia, verificarea realizării în conformitate cu cerințele a evaluării impactului asupra mediului nu constituia o condiție prealabilă pentru aprobarea fondurilor care se acordau prin FEP.

În România, în etapa de selecție, se acordau doar 3 puncte din 100 pentru criteriul legat de mediu. 32,5 % din proiectele finanțate cu fonduri FEP au fost considerate ca utilizând metode de producție care respectă mediul. Cu toate acestea, nu exista nicio definiție a ceea ce constituia un proiect care „respectă mediul”. Proiectele care aplicau „bunele practici de acvacultură obișnuite” erau, de asemenea, considerate ca respectând mediul. În plus, cu excepția proiectelor implementate de producătorii de acvacultură ecologică, niciun proiect nu solicitase acordarea unei certificări de mediu.

S-au constatat inexactități grave în raportarea rezultatelor de către unele state membre

53

Rapoartele anuale de implementare a FEP care erau întocmite de statele membre trebuiau să includă statistici obținute pe baza monitorizării și trebuiau să fie discutate și aprobate de Comitetul de monitorizare³⁵ înainte de a fi prezentate Comisiei. Ele conțineau cele mai recente date financiare privind implementarea proiectelor, precum și, în general, indicatorii referitori la producție și la crearea de locuri de muncă. Pentru a obține o imagine corectă, la nivelul statelor membre și la nivelul UE, a rezultatelor obținute de măsurile de sprijinire a acvaculturii puse în aplicare cu finanțare FEP, era esențial ca aceste rapoarte să fie exacte.

54

Curtea a constatat, în unele rapoarte anuale de implementare, deficiențe metodologice și inexactități semnificative, care au împiedicat evaluarea fiabilă a implementării sprijinului acordat prin FEP acvaculturii, așa cum se arată în **caseta 5**.

35 Articolul 59 litera (j) din Regulamentul (CE) nr. 1198/2006.

Deficiențe metodologice și inexactități în rapoartele anuale de implementare și în alte surse statistice

În Franța, autoritățile pun accentul pe rata de răspuns a întreprinderilor din sectorul acvaculturii la anchetele statistice referitoare la acest sector (rată de 60 %), în loc să se asigure că aceste întreprinderi reprezintă cel puțin 90 % din producția totală, ca volum, așa cum prevede regulamentul aplicabil³⁶. Acest lucru a afectat exactitatea indicatorilor referitori la producția anuală. Indicatorul principal utilizat de autoritățile franceze pentru implementarea măsurilor de sprijinire a sectorului acvaculturii era mai degrabă utilizarea alocărilor bugetare decât rezultatele obținute.

În Spania și în România, producția din sectorul acvaculturii care era prezentată în rapoartele anuale de implementare se baza pe previziunile comunicate de beneficiari la momentul depunerii cererilor de finanțare. Cantitățile raportate cu titlu de producție efectivă nu se bazau, în realitate, pe măsurarea efectivă a acestora și, prin urmare, nu erau fiabile.

În Italia, s-au utilizat cifrele reale ale producției pentru prima dată în raportul anual de implementare privind anul 2012. În plus, existau discrepanțe foarte mari între producția anuală din sectorul acvaculturii specificată în rapoartele de implementare a FEP și cea raportată de Eurostat. De exemplu, pentru 2011, producția din sectorul acvaculturii comunicată în raportul anual de implementare era de 424 905 tone, în timp ce cea raportată de Eurostat era de 164 127 de tone.

În Polonia, indicatorii de rezultat prezentați de beneficiari în rapoartele finale de implementare a proiectelor nu făceau obiectul unei monitorizări din partea autorităților naționale. Astfel, indicatorii de rezultat furnizați cu referire la acvacultură în rapoartele anuale de implementare a FEP nu erau deci verificați într-o măsură suficientă.

³⁶ Articolul 3 din Regulamentul (CE) nr. 762/2008.

Măsurile finanțate prin FEP nu au obținut, până în prezent, un raport costuri-beneficii optim în demersul lor de sprijinire a dezvoltării sustenabile a acvaculturii

Obiectivele generale stabilite la nivelul de ansamblu al UE nu au fost îndeplinite

55

Strategia Comisiei elaborată în 2002³⁷ viza să creeze locuri de muncă stabile pe termen lung (un număr de 8 000 până la 10 000 de locuri de muncă suplimentare) în decursul perioadei 2003-2008, în special în zonele dependente de sectorul pescuitului. Acest obiectiv includea patru componente principale: sporirea în UE a ratei de creștere a producției din sectorul acvaculturii până la 4 % pe an, aducerea unor îmbunătățiri la nivelul amenajării teritoriului, promovarea dezvoltării pieței și îmbunătățirea guvernanței.

56

Curtea a constatat că, în mare parte, aceste obiective nu au fost atinse până în 2012. Producția UE s-a menținut la același nivel de aproximativ 1,3 milioane de tone timp de mai mulți ani, în timp ce, la nivel mondial, producția de acvacultură a continuat să crească (a se vedea **figura 2**). Cifrele disponibile cu privire la locurile de muncă ocupate în acest sector nu sunt exacte, însă Comisia le-a apreciat ca fiind stabile³⁸. Cu toate că nu existau obiective cuantificate în ceea ce privește amenajarea teritoriului și guvernanta, auditul desfășurat de Curte în statele membre a pus în lumină existența unor probleme semnificative în ambele domenii (a se vedea punctele 37-40).

Obiectivele de la nivelul statelor membre nu au fost îndeplinite

57

Toate programele operaționale ale statelor membre vizitate aveau stabilite obiective specifice în ceea ce privește producția și numărul de locuri de muncă, precum și obiective de o natură mai generală în ceea ce privește protecția mediului, sănătatea animală, diversificarea³⁹ etc. Curtea a constatat că obiectivele principale stabilite pentru acvacultură nu au fost atinse în statele membre vizitate și că au fost fixate niveluri-țintă foarte ridicate fără ca acestea să fi fost justificate de o argumentație solidă. Și evaluarea impactului realizată de Comisie în 2009 a identificat obiectivele cuantificate legate de creștere ca fiind unul dintre punctele slabe ale strategiei pentru acvacultură⁴⁰.

58

În cele șase state membre auditate, obiectivul intermediar total⁴¹ stabilit pentru producție era de 683 000 de tone. Cu toate acestea, conform rapoartelor anuale de implementare, producția efectivă în etapa intermediară – sub rezerva problemelor care există în legătură cu exactitatea datelor (a se vedea punctul 54) – a fost raportată a se ridica doar la 485 000 de tone. Așa cum s-a întâmplat și în alte sectoare, criza financiară a avut un impact semnificativ asupra acvaculturii (a se vedea punctele 41 și 42) și a contribuit la o producție mai scăzută decât cea prevăzută. În pofida acestui fapt, deși programele operaționale au fost revizuite de către statele membre, obiectivele cuantificate nu au fost actualizate pentru a reflecta scăderea efectivă a producției care a survenit ulterior elaborării programului operațional. În **caseta 6** se realizează o comparație între nivelurile-țintă fixate pentru producție și rezultatele efective.

37 COM(2002) 511 final.

38 COM(2012) 747 final din 12 decembrie 2012.

39 Articolul 20 alineatul (1) litera (c) din Regulamentul (CE) nr. 1198/2006.

40 SEC(2009) 453 din 8 aprilie 2009, secțiunea 2.4.2.

41 Statele membre au stabilit obiective intermediare referitoare la producție pentru 2010 sau 2011.

Riscul de a nu fi atinse obiectivele programelor operaționale

Stat membru	în mii de tone						
	Producția în anul de referință	Anul de referință	Producția planificată	Producția efectivă intermediară	Anul măsurării producției intermediare	Diferența între producția planificată și cea efectivă	Producția planificată la sfârșitul perioadei de programare a FEP
Franța	242	2007	253	209	2010	-44	264
Italia	242	2006	254	165	2011	-89	278
Polonia	35	2006	43	29	2010	-14	52
Portugalia	7	2005	10	9	2010	-1	15
România	7	2005	10	9	2010	-1	14
Spania	63	2005	113	64	2010	-49	80
Total	596		683	485		-198	703

Sursa: Programe operaționale, rapoarte anuale de implementare, Eurostat.

În producția franceză sunt incluse și stridiile. Programul operațional estimase că producția de stridii urma să crească de la 115 000 de tone, la începutul programului, la 121 000 de tone în 2010 și la 127 000 de tone până la sfârșitul programului. Producția de stridii a scăzut la 84 000 de tone în 2010, din cauza unei crize de mortalitate. Ultima revizuire a programului operațional datează din 2012, dar nivelul-țintă stabilit pentru producția de stridii nu a fost revizuit, chiar dacă el devenise între timp nerealist.

La revizuirea în 2011 a programului operațional italian, a fost menținut un nivel-țintă al producției de 278 000 de tone pentru sfârșitul programului, cu toate că producția efectivă se situa, la momentul respectiv, la un nivel de 165 000 de tone, conform Eurostat.

La ultima revizuire a programului operațional polonez, în 2011, a fost menținut un nivel-țintă al producției de 52 000 de tone pentru sfârșitul programului, cu toate că producția efectivă era, în 2010, de doar 29 000 de tone.

Obiectivele fixate pentru producția din sectorul portughez al acvaculturii la sfârșitul programului erau, de asemenea, nerealiste. Programul operațional estima că aceasta urma să crească de la 7 000 de tone în 2005 la 15 000 de tone în 2013 (o creștere de +214 %). Producția efectivă raportată pentru 2011 se situa însă la un nivel de doar 9 000 de tone.

La ultima revizuire a programului operațional românesc, în 2012, nivelul-țintă al producției a fost majorat la peste 14 000 de tone pentru sfârșitul programului, deși producția efectivă era, în 2010, de numai 9 000 de tone.

Nivelurile-țintă fixate pentru producție de programul operațional spaniol pentru sfârșitul programului erau nerealiste. Ele au fost coborâte, în 2012, de la 113 000 de tone la 80 000 de tone (cu excepția midiilor), în timp ce producția efectivă raportată pentru 2010 era de 64 000 de tone.

Un număr semnificativ dintre proiectele auditate nu erau susceptibile să contribuie într-un mod eficient din punctul de vedere al costurilor la atingerea obiectivelor

59

În cursul perioadei 2007-2013, FEP a furnizat un volum total de peste 400 de milioane de euro pentru aproximativ 5 800 de proiecte din cadrul măsurii 2.1 pentru dezvoltarea sustenabilă a acvaculturii. Curtea a examinat dacă proiectele selectate au contribuit în mod eficient la îndeplinirea acestui obiectiv. În cadrul acestui demers, s-a urmărit, printre altele, să se stabilească dacă proiectele au fost selectate cu scopul de a contribui la dezvoltarea sustenabilă a sectorului și dacă erau bine direcționate, în special către impulsivarea creșterii și către crearea de locuri de muncă, precum și dacă au fost obținute efectiv rezultatele scontate și un bun raport costuri-beneficii.

Gradul în care s-a contribuit la dezvoltarea sustenabilă a fost unul limitat și direcționarea sprijinului a fost necorespunzătoare

60

Regulamentul privind FEP a stabilit un număr de obiective pentru finanțarea care urma să fie acordată proiectelor de acvacultură. Se puteau acorda fonduri pentru proiectele care urmau să desfășoare activități tradiționale de acvacultură sau care vizau ameliorarea mediului⁴², care vizau diversificarea către specii cu perspective comerciale bune⁴³ și dezvoltarea sustenabilă a pieței forței de muncă și a pieței de desfacere⁴⁴.

61

În practică, cea mai mare parte a finanțării a fost acordată activităților tradiționale de acvacultură existente. Această situație a fost favorizată de criteriile de selecție stabilite în programele operaționale și în normele naționale ale statelor membre, precum și de controlul exercitat cu privire la accesul la amplasamente adecvate pentru desfășurarea de activități de acvacultură. Rezultatul a fost că proiectele noi sau inovatoare, care sunt susceptibile să contribuie la crearea unei valori adăugate ridicate sau la creșterea producției totale, favorizând astfel dezvoltarea sustenabilă a acvaculturii, nu au beneficiat decât de un volum limitat de finanțare, așa cum se arată în **caseta 7**.

42 Articolul 29 alineatul (1) din Regulamentul (CE) nr. 1198/2006.

43 Articolul 10 din Regulamentul (CE) nr. 498/2007.

44 Articolul 19 din Regulamentul (CE) nr. 1198/2006.

Exemple care ilustrează limitările ce afectează dezvoltarea sustenabilă a sectorului acvaculturii

În Galicia (Spania), nu s-au mai acordat concesiuni noi pentru accesul la situri marine în vederea desfășurării de activități de acvacultură din 1985, în ciuda faptului că au existat solicitări în acest sens. La momentul auditului, nu exista un sistem de amenajare a spațiului maritim, autoritățile din această regiune solicitând realizarea unui studiu privind eligibilitatea altor situri marine pentru desfășurarea de activități de acvacultură. În practică, inexistența unui astfel de sistem a însemnat că posibilitatea noilor solicitanți de a obține acces la astfel de situri era foarte limitată.

În Italia, sprijinul a fost acordat cu preponderență întreprinderilor de acvacultură existente, printre motivele care pot explica această tendință enumerându-se termenele-limită care erau stabilite pentru depunerea propunerilor de proiecte, durata procesului de acordare a licențelor și punctajul specific care era atribuit pentru proiectele existente în cadrul procesului de selecție.

62

Pentru a favoriza selecția proiectelor bune, este necesară prioritizarea proiectelor eligibile pe baza unor criterii de selecție care se axează pe obiectivele programului operațional. Curtea a constatat că, în multe cazuri, proiectele auditate din statele membre vizitate nu fuseseră bine selectate și că sprijinul financiar a fost acordat, în anumite cazuri, unor proiecte care, la momentul selecționării lor, fuseseră deja demarate, așa cum se descrie în **caseta 8**. Aproximativ o treime din cele 60 de proiecte examinate demonstrau deficiențe care sugerau că au fost direcționate în mod nesatisfăcător.

63

Programele operaționale ale statelor membre au stabilit ținte intermediare și finale privind producția din sectorul acvaculturii pentru perioada de programare, toate aceste niveluri-țintă implicând o creștere a producției. Pentru a se putea atinge nivelurile-țintă stabilite în ceea ce privește creșterea producției și a numărului de locuri de muncă din sectorul acvaculturii (a se vedea punctul 55), ar trebui să existe o legătură clară între selecția proiectelor în vederea finanțării prin FEP și obiectivul general de creștere a producției.

Caseta 8

Exemple de direcționare nesatisfăcătoare a sprijinului

În Spania (Andaluzia și Galicia) și în Franța, dat fiind că bugetul disponibil pentru măsurile de sprijinire a acvaculturii era mai mare decât valoarea totală a cererilor de finanțare primite, toate proiectele care îndeplineau criteriile esențiale de eligibilitate au primit finanțare. Prin urmare, nu s-a procedat la o prioritizare a proiectelor, ceea ce sporește riscul de a nu se obține un bun raport costuri-beneficii. În urma auditului, s-a constatat că șase dintre cele zece proiecte examinate în Spania erau afectate de deficiențe care sugerau că nu au fost bine selectate. De exemplu, cinci dintre cazurile respective au vizat achiziția de nave de servicii, fără a urmări ameliorarea producției sau creșterea numărului de locuri de muncă.

În Polonia, au fost stabilite criteriile de selecție, însă acestea nu aveau nicio legătură cu obiectivele avute în vedere de măsurile de sprijinire a acvaculturii. În practică, atât timp cât erau îndeplinite criteriile minime de eligibilitate, printre care cel referitor la existența unui plan de afaceri pentru o durată de trei ani, cererile de finanțare erau aprobate pe baza principiului „primul venit, primul servit”. Rezultatul a fost că sprijinul financiar nu a ajuns întotdeauna la cele mai bune proiecte, iar cele care au fost depuse mai târziu în cursul perioadei de programare au fost respinse în mod automat întrucât fuseseră deja utilizat întregul buget. Curtea a constatat că trei dintre cele zece proiecte examinate nu au fost bine selectate.

În România, criteriile de selecție referitoare la obiectivele stabilite în Regulamentul privind FEP aveau o pondere scăzută, nu erau evaluate într-o măsură suficientă și se suprapuneau parțial. Auditul a pus în lumină faptul că mai multe dintre cele zece proiecte examinate nu au fost bine selectate.

În Polonia, Portugalia și Italia, procedura de selecție nu ținea seama de stadiul de implementare în care se aflau proiectele la data depunerii cererii de finanțare, astfel încât s-au constatat cazuri de proiecte care erau deja finalizate atunci când a fost luată decizia de acordare a finanțării. Prin urmare, nu erau instituite suficiente controale care să protejeze finanțarea UE de riscul de „efect de balast” (riscul de *deadweight*). În urma auditului, s-a constatat că aproximativ o treime din cele 30 de proiecte auditate în aceste state membre erau afectate de deficiențe care sugerau că nu erau bine selectate.

64

Curtea a constatat că, deși programele operaționale vizau creșterea producției, procedurile de selecție instituite în statele membre vizitate nu acordau, de multe ori, prioritatea necesară pentru atingerea obiectivelor respective, după cum se ilustrează în **casetă 9**.

Rezultatele previzionate ale proiectelor nu au fost obținute sau nu s-a verificat obținerea lor

65

Pentru a putea contribui în mod eficace la impactul măsurilor pentru care se alocă finanțare, proiectele ar trebui să își îndeplinească în mare măsură obiectivele pe care le aveau stabilite la momentul aprobării finanțării. Autoritățile competente ar trebui să monitorizeze implementarea și rezultatele proiectelor și ar trebui să adopte măsuri corective dacă este cazul (a se vedea, de asemenea, punctele 53 și 54).

Casetă 9

Exemple de proiecte care nu vizau creșterea

În Spania, Franța și Polonia, proiectele selectate nu vizau în mod expres creșterea producției sau a numărului de locuri de muncă, ci urmăreau, în majoritate, modernizarea activităților existente, obiectiv considerat de statele membre a avea un efect benefic asupra producției și a ocupării forței de muncă. Dată fiind lipsa de direcționare a sprijinului, proiectele nu s-au axat pe obținerea unei creșteri, așa cum se demonstrează la punctul 66.

În Sicilia (Italia), selecția proiectelor se baza pe criterii de selecție ponderate. Scorul care putea fi atribuit includea un punctaj maxim de 20 de puncte pentru menținerea locurilor de muncă, un punctaj pentru creșterea numărului de locuri de muncă în cuantum de 10 puncte per persoană nou-angajată (punctajul maxim fiind în acest caz de 30 de puncte) și un punctaj de 10 puncte pentru angajarea a cel puțin unei femei. În urma auditului, s-a constatat că promotorii proiectelor declarau adesea minimul necesar, astfel încât să își optimizeze punctajul de selecție. De exemplu, un promotor al unui proiect a declarat că proiectul urma să angajeze o femeie, măbind astfel efectivul de muncă de la 90 la 91 prin angajarea unei femei, primind în consecință 20 de puncte (10 + 10) pentru această acțiune și alte 20 de puncte pentru menținerea a două locuri de muncă.

66

Probele colectate la momentul desfășurării auditului au demonstrat că și-au atins obiectivele doar trei dintre cele 31 de proiecte auditate la fața locului, dintre care 25⁴⁵ prevăzuseră să creeze noi locuri de muncă și/sau să crească producția (a se vedea *anexa III*). Cu toate că un număr de proiecte sunt încă în curs de desfășurare, rata de îndeplinire a obiectivelor este scăzută. Această situație este ilustrată în *caseta 10*.

Până în prezent, nu a fost obținut un raport costuri-beneficii satisfăcător

67

Ar trebui să se obțină un bun raport costuri-beneficii pentru fondurile publice acordate proiectelor de acvacultură. În acest scop, este necesar ca finanțarea publică să fie proporțională cu rezultatele scontate și să se evite „efectul de balast” și alocarea de fonduri pentru investițiile excesive. Mai mult, fondurile ar trebui să stimuleze realizarea de investiții și ar trebui să se evite acordarea sprijinului pentru investițiile care ar fi fost oricum efectuate și în lipsa finanțării publice.

Unele dintre proiectele auditate demonstau un potențial real și relevau bune practici...

68

Curtea a identificat trei proiecte de succes care au contribuit la dezvoltarea sustenabilă a acvaculturii, după cum se ilustrează în *caseta 11*.

45 Dintre aceste 25 de cazuri, 11 nu au specificat în mod expres obiectivul de creștere în cadrul procedurii de selecție a proiectelor.

Caseta 10

Exemple de proiecte ale căror rezultate nu au fost obținute sau nu au fost verificate

În Polonia, deși toți cei cinci beneficiari care au fost vizitați în cursul auditului precizaseră, în rapoartele lor finale de implementare a proiectelor pe care le-au transmis autorităților naționale, că proiectele lor își atinseseră obiectivele cuantificate privind producția, patru dintre ei au confirmat auditorilor Curții că, în realitate, obiectivele nu fuseseră îndeplinite. Acești beneficiari au raportat de fapt pierderi semnificative, cauzate de animalele de pradă, la nivelul efectivului lor de pește (mergând, în unele cazuri, până la 80 %).

În Franța, toți beneficiarii care au fost vizitați au indicat că nu au fost îndeplinite obiectivele cuantificate privind producția. Anomaliile existente la nivelul cantităților raportate nu au făcut obiectul unor verificări din partea autorităților competente.

În Italia, activitățile de monitorizare au debutat în 2012, iar raportarea cu privire la rezultatele obținute în urma acestor activități a început în 2013.

Exemple de reușite

În Polonia, un proiect al cărui cost se ridică la 7,8 milioane de euro a primit finanțare în cadrul FEP în valoare de 3,4 milioane de euro pentru crearea unei ferme piscicole sustenabile de tilapia, echipată cu un sistem închis de bazine de pește utilizând tehnologii care protejau mediul înconjurător. Proiectul viza obținerea unei producții de 200 de tone de pește pe an și crearea unui număr de 13 locuri de muncă. La finalizare însă, proiectul producea 1 000 de tone anual și crease un număr de 19 locuri de muncă.

În Spania, un proiect a primit finanțare prin FEP în valoare de 742 000 de euro pentru construcția de bazine pentru creșterea bibanilor-de-mare și a doradelor într-un amplasament cu o suprafață de 600 ha. Beneficiarul deținea o experiență importantă și cunoștințe de specialitate în sectorul acvaculturii și dispunea de acces la finanțare și de capital circulant. Întreaga suprafață a fost între timp dezvoltată grație mai multor proiecte cu finanțare din partea UE. Bazinele au fost populate cu puiet în 2011 și, luând în considerare o durată de creștere de trei ani, se preconiza o producție totală de aproximativ 600 de tone începând cu 2014. Unul dintre factorii de reușită ai proiectului a fost capacitatea beneficiarului de a furniza aportul semnificativ de capital circulant (de peste 5 milioane de euro) pe care îl presupunea această perioadă lungă de creștere. Numărul locurilor de muncă fusese preconizat a crește de la 30 la 50 până în anul 2014, dar, în 2013, el ajunsese deja la 52.

În Portugalia, un proiect a primit finanțare prin FEP în valoare de 35 000 de euro pentru modernizarea și extinderea unei ferme de stridii. Managerul de proiect deținea o diplomă universitară în domeniul creșterii stridiilor. Proiectul urmărea creșterea producției de la 120 de tone în 2011 la 150 de tone în 2013, reducerea mortalității stridiilor și mărirea numărului de locuri de muncă de la patru la nouă. La momentul vizitei Curții în 2013, proiectul nu era încă finalizat în totalitate, dar producția crescuse deja la 135 de tone și ferma avea opt angajați.

Sursa: Curtea de Conturi Europeană.

... dar nu același lucru se poate spune despre multe alte proiecte

69

Dintre cele 31 de proiecte vizitate, Curtea a identificat 16 cazuri în care nu existau probe suficiente care să ateste obținerea unui bun raport costuri-beneficii.

— În 11 cazuri, toate implementate în Italia și în Polonia, beneficiarul demarase deja investițiile înainte să fi fost luată decizia de acordare a sprijinului financiar. În aceste state membre, cea mai mare parte a investițiilor aferente proiectelor implementate în cadrul FEP fuseseră deja efectuate de către beneficiari înainte de aprobarea finanțării. Acest lucru a redus efectul real de stimulare a investițiilor pe care îl prezintă fondurile acordate de UE și demonstrează că s-au furnizat fonduri publice unor beneficiari care nu aveau nevoie de acestea. În plus, costurile estimate ale investițiilor care urmau să fie cofinanțate nu se justificau în raport cu rezultatele preconizate ale proiectelor.

— În cinci cazuri, quantumul finanțării publice nu se justifica în raport cu rezultatele și nu existau probe suficiente care să ateste obținerea unui bun raport costuri-beneficii, după cum se ilustrează în **caseta 12**.

Caseta 12

Exemple de proiecte finanțate prin FEP care nu prezentau un raport costuri-beneficii satisfăcător

În Andaluzia (Spania), un proiect vizând creșterea creveților, care întrebuița apă încălzită furnizată de o societate de energie locală, a primit finanțare prin FEP în valoare de 358 000 de euro. Proiectul era prevăzut să creeze opt noi locuri de muncă, însă autoritățile competente nu au ținut cont de faptul că un număr similar de locuri de muncă a fost pierdut atunci când beneficiarul a transferat activitățile din alte două locații de desfășurare a activității la locul de desfășurare a proiectului.

În Franța, s-au acordat fonduri de la FEP în quantum de 108 000 de euro pentru un proiect vizând construcția unei clădiri cu două etaje pentru dezvoltarea unei întreprinderi de conchiliocultură. Unul dintre etajele clădirii nu era utilizat însă pentru activitatea prevăzută, ci pentru punerea la dispoziție a unor servicii legate de turism.

În Portugalia, au fost plătite fonduri de la FEP în quantum de 838 000 de euro pentru un proiect vizând capturarea de pești, inclusiv de ton, și ulterior menținerea și hrănirea lor în vederea comercializării ulterioare. La momentul auditului, s-a constatat că exemplare din specia ton fuseseră capturate și ulterior comercializate, însă nu existau dovezi suficiente care să demonstreze că acești pești fuseseră ținuți în unitate și hrăniți înainte de a fi comercializați. Prin urmare, procesul era mai apropiat mai degrabă de o formă de pescuit bazat pe capturi decât de acvacultură.

Noua politică comună în domeniul pescuitului și Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime (FEPAM) (începând cu 2014)

35

70

În decembrie 2013, Parlamentul European și Consiliul au adoptat un regulament⁴⁶ vizând reforma politicii comune în domeniul pescuitului începând cu 1 ianuarie 2014. Spre deosebire de Regulamentul privind PCP, care era aplicabil perioadei care s-a încheiat în 2013, acest nou regulament conține o secțiune specifică referitoare la acvacultură și prevede elaborarea de către statele membre a unor planuri strategice naționale multianuale, bazate pe orientări strategice furnizate de UE, cu scopul de a elimina barierele administrative (de exemplu, în ceea ce privește acordarea de licențe), de a facilita accesul la luciul de apă și la spațiu și de a aplica indicatori de mediu, sociali și economici pentru sectorul acvaculturii. Programele operaționale vor trebui să fie în linie cu aceste planuri strategice. Va fi înființat un nou consiliu consultativ – Consiliul consultativ în domeniul acvaculturii – cu scopul de a oferi consiliere cu privire la gestionarea sectorului.

71

Noua politică în domeniul acvaculturii va fi pusă în aplicare prin intermediul Fondului european pentru pescuit și afaceri maritime (FEPAM)⁴⁷. Spre deosebire de FEP, FEPAM cuprinde o secțiune specifică care definește modul în care urmează să fie utilizate fondurile pentru a sprijini dezvoltarea sustenabilă a acvaculturii. El oferă un cadru mai clar decât FEP pentru finanțarea acvaculturii, inclusiv posibilitatea de a finanța măsuri cu implicații pentru mediu și măsuri de sănătate, dezvoltarea amenajării teritoriului, inovarea, spiritul antreprenorial și asigurarea stocurilor. Finanțarea se va acorda în concordanță cu planurile strategice naționale multianuale ale statelor membre.

46 Regulamentul (UE) nr. 1380/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 decembrie 2013 privind politica comună în domeniul pescuitului, de modificare a Regulamentelor (CE) nr. 1954/2003 și (CE) nr. 1224/2009 ale Consiliului și de abrogare a Regulamentelor (CE) nr. 2371/2002 și (CE) nr. 639/2004 ale Consiliului și a Deciziei 2004/585/CE a Consiliului (JO L 354, 28.12.2013, p. 22).

47 Regulamentul (UE) nr. 508/2014 al Parlamentului European și al Consiliului din 15 mai 2014 privind Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime și de abrogare a Regulamentelor (CE) nr. 2328/2003, (CE) nr. 861/2006, (CE) nr. 1198/2006 și (CE) nr. 791/2007 ale Consiliului și a Regulamentului (UE) nr. 1255/2011 al Parlamentului European și al Consiliului (JO L 149, 20.5.2014, p. 1).

72

Producția UE din activitățile de pescuit tradiționale este în scădere; în schimb, producția de acvacultură de la nivel mondial cunoaște o creștere semnificativă. Pe acest fond, reforma politicii comune în domeniul pescuitului are intenția de a dezvolta mai mult, cu începere din 2014, măsurile destinate să sprijine acvacultura. Pentru a se putea desprinde învățăminte pentru noile măsuri propuse, Curtea a examinat dacă finanțarea care a fost acordată prin FEP pentru perioada anterioară a furnizat un sprijin eficace pentru dezvoltarea sustenabilă a acvaculturii.

73

În cadrul auditului, s-a analizat dacă măsurile de sprijinire a acvaculturii au fost bine concepute și implementate la nivelul UE și la nivelul statelor membre și dacă finanțarea acordată prin FEP a obținut un bun raport costuri-beneficii și a sprijinit dezvoltarea sustenabilă a acvaculturii.

74

Per ansamblu, Curtea a constatat că FEP nu a furnizat un sprijin eficace pentru dezvoltarea sustenabilă a acvaculturii. La nivelul UE, măsurile pentru sprijinirea dezvoltării sustenabile a acvaculturii nu au fost bine concepute și monitorizate. PCP și FEP nu au furnizat un cadru adecvat pentru dezvoltarea sustenabilă a acvaculturii pentru perioada care s-a încheiat în 2013 (punctele 18-19), iar examinarea de către Comisie a planurilor naționale strategice și a programelor operaționale ale statelor membre nu a corectat anumite probleme de la nivelul concepției (punctele 20-22). Sustenabilitatea din punctul de vedere al mediului a dezvoltării acvaculturii reprezintă unul dintre obiectivele vizate de FEP. Curtea a constatat că s-au furnizat orientări suficiente pentru Natura 2000,

dar nu și pentru aspectele ce prezintă relevanță pentru Directiva-cadru privind apa, Directiva-cadru privind strategia pentru mediul marin și Directiva privind evaluarea impactului asupra mediului (punctele 23-25). S-au constatat probleme în ceea ce privește exhaustivitatea și fiabilitatea datelor privind producția din sectorul acvaculturii care erau raportate de statele membre și centralizate la nivelul UE (punctele 26-30), ceea ce face dificilă evaluarea rezultatelor măsurilor din domeniul acvaculturii. Comitetele de monitorizare instituite în cadrul FEP și evaluările intermediare, precum și inspecțiile Comisiei au avut un impact limitat (punctele 31-34) în ceea ce privește implementarea măsurilor din domeniul acvaculturii. Rezultatele proiectelor de cercetare și ale proiectelor LIFE finanțate cu fonduri publice nu au fost valorificate la maximum (a se vedea punctele 35-36).

75

La nivelul statelor membre, măsurile pentru sprijinirea dezvoltării sustenabile a acvaculturii nu au fost bine concepute și implementate. Existau probleme majore în ceea ce privește amenajarea teritoriului și cerințele complicate pentru acordarea licențelor (punctele 39 și 40). În plus, criza financiară a avut un impact semnificativ (punctele 41 și 42). În cazul statelor membre vizitate, planurile naționale strategice și programele operaționale care erau prevăzute de FEP nu au oferit, în general, o bază suficient de clară pentru dezvoltarea sustenabilă a acvaculturii (punctele 43-48). Mai mult, statele membre nu au aplicat o strategie coerentă pentru dezvoltarea sectorului acvaculturii (punctele 37 și 38). În special, nu s-a acordat o atenție suficientă politicilor în materie de mediu și de sănătate (punctele 49-52). S-au constatat deficiențe metodologice și inexactități în raportarea anuală a producției (punctele 53 și 54).

76

În ceea ce privește raportul costuri-beneficii pe care îl furnizează sprijinul financiar din cadrul FEP pentru acvacultură, constatarea la care a ajuns Curtea este că obiectivele stabilite pentru dezvoltarea sustenabilă a acvaculturii nu au fost atinse nici la nivelul UE, nici la nivelul statelor membre (punctele 55-58).

77

Curtea a constatat că un număr mare de proiecte finanțate prin FEP nu au obținut un bun raport costuri-beneficii sau nu au sprijinit dezvoltarea sustenabilă a acvaculturii. Direcționarea finanțării către diversele proiecte a fost de multe ori nesatisfăcătoare, gradul în care proiectele au contribuit la creșterea și la crearea de locuri de muncă a fost limitat și nu s-au obținut rezultatele scontate (punctele 59-66). Auditul a pus în evidență câteva reușite, însă s-au identificat, în egală măsură, probe semnificative care semnalează un „efect de balast” al finanțării în cazul anumitor proiecte și un raport costuri-beneficii nesatisfăcător, finanțarea insuficientă a noilor investiții și un randament scăzut al investițiilor publice (punctele 67-69).

78

În concluzie, cadrul care exista la nivelul UE și la nivelul statelor membre pentru perioada care s-a încheiat în 2013 nu era adecvat pentru transpunerea în practică a obiectivelor stabilite de UE pentru dezvoltarea sustenabilă a acvaculturii, iar măsurile adoptate efectiv nu au furnizat rezultate suficiente. Având în vedere aceste constatări, reforma PCP și introducerea din 2014 a FEPAM (punctele 70-71), Curtea formulează următoarele recomandări.

Recomandarea 1

La punerea în aplicare a măsurilor de sprijinire a acvaculturii prevăzute în cadrul Fondului european pentru pescuit și afaceri maritime, Comisia ar trebui:

- (a) atunci când aprobă programele operaționale ale statelor membre, să analizeze dacă obiectivele definite pentru dezvoltarea sustenabilă a acvaculturii sunt realiste și adecvate, precum și dacă fondurile sunt direcționate către măsuri care sunt susceptibile să îndeplinească aceste obiective;
- (b) să elaboreze orientări pentru luarea în considerare a factorilor de mediu relevanți atunci când se decide alocarea fondurilor publice;
- (c) să se asigure, acolo unde este cazul, că programele operaționale ale statelor membre sunt aprobate doar dacă au fost elaborate strategii naționale adecvate pentru dezvoltarea sectorului acvaculturii;
- (d) să încurajeze statele membre să implementeze sisteme relevante de amenajare a teritoriului și să simplifice procedurile de acordare de licențe și procedurile administrative pentru a sprijini dezvoltarea sectorului acvaculturii;
- (e) să îmbunătățească comparabilitatea datelor statistice privind acvacultura compilate din diferitele surse care se află la dispoziția sa, astfel încât să se sporească exactitatea și exhaustivitatea lor.

Recomandarea 2

La punerea în aplicare a măsurilor de sprijinire a acvaculturii prevăzute în cadrul Fondului european pentru pescuit și afaceri maritime, statele membre ar trebui:

- (a) să elaboreze și să pună în aplicare strategii naționale coerente pentru dezvoltarea sectorului acvaculturii;
- (b) să implementeze sisteme relevante de amenajare a teritoriului și să simplifice procedurile de acordare de licențe și procedurile administrative pentru a sprijini dezvoltarea sectorului acvaculturii;
- (c) să se asigure că are loc o prioritizare a finanțării publice astfel încât aceasta să fie direcționată către proiectele care contribuie cel mai bine la dezvoltarea sustenabilă a acvaculturii și care furnizează un bun raport costuri-beneficii;
- (d) să asigure o monitorizare mai riguroasă a rezultatelor proiectelor, prin stabilirea și aplicarea unor indicatori pertinenti.

Prezentul raport a fost adoptat de Camera I, condusă de doamna Rasa BUDBERGYTĖ, membru al Curții de Conturi, la Luxemburg, în ședința sa din 14 mai 2014.

Pentru Curtea de Conturi

Vítor Manuel da SILVA CALDEIRA
Președinte

Cifra de afaceri a sectorului acvaculturii și sprijinul furnizat prin FEP

Stat membru	Cifra de afaceri și producția (2011)		Sprijin furnizat prin FEP (în milioane de euro)		
	Valoarea cifrei de afaceri (în milioane de euro)	Cantitate produsă (în mii de tone)	Sprijin furnizat prin axa prioritară 2 din cadrul FEP (planificat)	Sprijin furnizat prin măsura 2.1 din cadrul FEP (plătit efectiv)	Numărul proiectelor finanțate prin măsura 2.1
Belgia	0,2	0,0	1,3	0,1	2
Bulgaria	10,0	4,1	36,0	39,3	101
Republica Cehă	44,5	21,0	14,5	7,2	327
Danemarca (*)	145,8	40,5	37,6	14,4	90
Germania	85,9	39,1	54,9	7,7	165
Estonia	1,6	0,4	24,6	20,7	44
Irlanda	128,5	44,8	0,0	0,6	12
Grecia	523,3	121,8	59,7	0,1	3
Spania	501,1	276,9	307,1	44,8	629
Franța	898,5	283,1	54,2	11,0	1 213
Italia	422,9	157,0	106,1	21,7	327
Cipru	30,6	4,7	3,2	0,8	12
Letonia (*)	1,1	0,5	49,3	25,7	366
Lituania (*)	7,2	3,3	28,1	8,2	25
Ungaria	30,3	15,6	24,2	22,2	242
Malta	50,5	3,8	1,7	0,0	0
Țările de Jos	81,2	42,5	7,4	3,2	56
Austria	19,3	2,2	5,1	2,8	239
Polonia	61,6	29,0	162,9	91,0	1 272
Portugalia	56,8	7,9	74,2	15,8	48
România	16,4	8,4	105,0	75,8	133
Slovenia	3,4	1,4	7,1	6,1	81
Slovacia	2,2	0,8	11,4	2,9	44
Finlanda	56,7	10,1	17,0	5,2	177
Suedia	47,5	14,5	10,9	4,5	131
Regatul Unit	740,3	199,0	33,6	6,4	87
UE-27	3 967,4	1 332,4	1 237,1	438,2	5 826

Surse:

Pentru cifra de afaceri: „Performanța economică a sectorului acvaculturii din UE”, (CSTEP 13-29), noiembrie 2013.

Pentru sprijinul furnizat prin axa prioritară 2 din cadrul FEP (planificat): programele operaționale aprobate.

Pentru sprijinul furnizat prin măsura 2.1 din cadrul FEP (plătit efectiv): date valabile în mai 2013 și, pentru statele indicate cu (*), în iulie 2012, puse la dispoziție de serviciile Comisiei.

Pentru numărul proiectelor finanțate prin măsura 2.1: date valabile în mai 2013 și, pentru statele indicate cu (*), în iulie 2012, puse la dispoziție de serviciile Comisiei.

Eșantionul de proiecte care au făcut obiectul auditului

Stat membru	Regiune	Descrierea proiectului	Tipul de producție	Auditat la fața locului	Costul eligibil al proiectului (în mii de euro)	Contribuția publică totală (în mii de euro)	Contribuția FEP totală (în mii de euro)
Spania	Galicia	Instalare de plute și modernizare a navelor de servicii	Midii	Da	401	241	180
		Achiziționarea de nave de servicii	Midii	Da	523	314	235
		Achiziționarea de nave de servicii	Midii		523	314	235
		Achiziționarea de nave de servicii	Midii		447	268	201
		Achiziționarea de nave de servicii	Midii		380	228	171
	Andaluzia	Instalare de plute și de canale	Doradă, biban-de-mare	Da	1 978	989	742
		Instalare de plute	Midii	Da	1 807	904	678
		Modernizarea pepinierii	Langustine	Da	954	477	358
		Măsuri pentru mediul acvatic	Doradă, biban-de-mare		2 493	1 247	935
		Modernizarea cuștilor	Doradă, biban-de-mare		2 495	1 247	935
Franța	Aquitania	Construcția unei pepinieri de sturion	Sturion	Da	927	187	93
		Construcția unor bazine pentru stridii	Stridii	Da	90	31	16
	Languedoc-Roussillon	Extinderea și modernizarea procesului de producție și a procesului de livrare	Stridii + midii	Da	4 071	1 009	303
	Languedoc-Roussillon	Extinderea și modernizarea procesului de producție și a procesului de livrare	Stridii + midii	Da	1 589	397	191
		Extinderea și modernizarea procesului de producție și a procesului de livrare	Stridii + midii	Da	717	215	108
	Aquitania	Materiale de producție	Stridii + midii		110	30	15
		Materiale de producție	Stridii + midii		85	26	13
	Languedoc-Roussillon	Extinderea și modernizarea procesului de producție și a procesului de livrare	Stridii + midii		297	89	45
		Extinderea și modernizarea procesului de producție și a procesului de livrare	Stridii + midii		639	160	38
	Aquitania	Materiale de producție	Stridii + midii		69	21	10

Stat membru	Regiune	Descrierea proiectului	Tipul de producție	Auditat la fața locului	Costul eligibil al proiectului (în mii de euro)	Contribuția publică totală (în mii de euro)	Contribuția FEP totală (în mii de euro)
Italia	Provincia autonomă Trento	Instalarea pepinierei și a unor bazine	Păstrāv	Da	1 327	531	265
		Extinderea și modernizarea bazinelor de pește	Păstrāv	Da	280	113	56
		Lucrări de infrastructură pe amplasamentul existent	Păstrāv		155	62	31
		Lucrări de infrastructură pe amplasamentul existent	Păstrāv		183	73	37
	Emilia-Romagna	Achiziționarea unei nave de servicii (pentru repopularea scoicilor) și achiziționarea unui ponton/unei platforme de servicii	Scoici	Da	281	112	56
		Achiziționarea de nave de servicii	Scoici		220	88	44
		Achiziționarea de nave de servicii	Scoici		250	100	50
	Sicilia	Modernizarea și extinderea instalațiilor	Biban-de-mare, doradă	Da	1 987	1 192	1 132
		Modernizarea și extinderea instalațiilor	Păstrāv	Da	28	17	16
		Achiziționarea unei nave de servicii și modernizare	Midii	Da	667	400	380
Polonia	voievodatul Mazovia	Modernizarea bazinelor de reproducere	Crap	Da	775	465	349
		Modernizarea bazinelor	Crap	Da	478	287	215
		Construcția unei instalații noi	Tilapia	Da	7 744	4 519	3 389
		Modernizarea instalației	Crap, păstrāv, alte specii		516	309	232
		Modernizarea instalației	Crap		224	134	101
	Poznań	Construcția unei instalații noi	Sturion	Da	2 780	1 644	1 233
		Modernizare și construcție de bazine de pește	Crap, păstrāv	Da	1 220	732	549
		Modernizarea bazinelor	Sturion		725	435	326
		Modernizarea bazinelor și achiziționarea de echipamente	Alte specii		382	229	172
		Modernizarea bazinelor și achiziționarea de echipamente	Crap, alte specii		881	528	396

Stat membru	Regiune	Descrierea proiectului	Tipul de producție	Auditat la fața locului	Costul eligibil al proiectului (în mii de euro)	Contribuția publică totală (în mii de euro)	Contribuția FEP totală (în mii de euro)
Portugalia	Algarve	Modernizarea producției	Biban-de-mare, doradă, stridii, scoici	Da	2 502	1 501	1 126
		Instalarea unei instalații de creștere a moluștelor Instalarea unei instalații în larg de creștere a moluștelor – Finisterra	Stridii, pectenii, midii		1 893	1 136	852
		Instalarea unor cuști pentru ton	Ton		2 032	1 117	838
		Instalarea unor cuști pentru ton	Ton	Da	2 032	1 117	838
		Instalarea unei instalații de producție de moluște	Stridii, pectenii, midii	Da	1 572	943	708
	Centru	Instalarea unei instalații de producție de țipar-de-mare	Țipar		7 941	3 970	2 978
		Modernizarea instalației	Limbă-de-mare, calcan		3 507	1 754	1 315
		Modernizarea instalației	Limbă-de-mare, calcan	Da	2 217	1 109	831
		Modernizarea instalației	Biban-de-mare, doradă, țipar-de-mare, limbă-de-mare		193	87	65
		Modernizarea instalației	Stridii	Da	84	46	35

Stat membru	Regiune	Descrierea proiectului	Tipul de producție	Auditat la fața locului	Costul eligibil al proiectului (în mii de euro)	Contribuția publică totală (în mii de euro)	Contribuția FEP totală (în mii de euro)
România	Constanța	Construcția unei instalații noi	Calcan	Da	2 941	1 765	1 323
	Tulcea	Modernizarea amplasamentului de producție	Crap și alte specii	Da	2 444	1 466	1 100
	Vrancea	Modernizarea și extinderea instalațiilor	Crap și alte specii		1 916	1 150	862
	Tulcea	Conversia unei ferme la acvacultură ecologică	Crap		548	548	411
	Brăila	Modernizarea amplasamentului de producție	Crap, păstrăv și alte specii		1 237	742	557
	Giurgiu	Diversificarea producției și modernizarea activității existente	Crap și alte specii	Da	2 424	1 454	1 091
	Călărași	Fermă de creștere intensivă a sturionului	Sturion	Da	3 946	2 367	1 776
	Ialomița	Conversia unei ferme la acvacultură ecologică	Crap și alte specii	Da	1 000	1 000	750
	Prahova	Modernizarea instalației	Crap și alte specii		1 036	622	466
	Argeș	Construcția unei instalații noi	Păstrăv		1 823	1 094	820
				31	84 986	45 353	33 274

Anexa III

Rezultatele proiectelor auditate

Stat membru	Tip	Producția anuală înainte de implementarea proiectului (în tone)	Producția anuală planificată după finalizarea proiectului (în tone)	Producția anuală efectivă (în tone)	Numărul de locuri de muncă înainte de implementarea proiectului	Numărul de locuri de muncă planificat după finalizarea proiectului	Numărul de locuri de muncă efectiv	Obiective neatînse încă	Investiția demarată înainte de adoptarea deciziei de finanțare	Probe insuficiente care să ateste un bun raport costuri-beneficii	Exemplu de proiect derulat cu succes
Spania	Modernizare	8 000	8 000	4 900	33	33	38				
	Modernizare	70	70	70	16	16	16				
	Activitate nouă	0	200	200	30	50	52				
	Activitate nouă	0	900	600	0	15	8				
Franța	Modernizare	41	45	30	17	25	22				
	Activitate nouă	0	90 000	90 000	0	2	1				
	Activitate nouă	0	15	15	1	1	0				
	Modernizare	120	500	170	35	50	47				
	Modernizare	Date indisponibile	Date indisponibile	80	15	30	26				
	Modernizare	80	160	99	Date indisponibile	Date indisponibile	Date indisponibile				
Italia	Modernizare	830	1 240	1 000	6	6	6				
	Modernizare	1 240	1 350	1 000	6	6	6				
	Modernizare	10 468	10 733	10 500	5 angajați, 570 de membri în cadrul cooperativei	5 angajați, 570 de membri în cadrul cooperativei					
	Modernizare	1 800	2 200	2 500	90	91	100				
	Modernizare	5	11	8	2	2	2				
	Modernizare	540	1 120	1 000	23	24	24				

Anexa III

Stat membru	Tip	Producția anuală înainte de implementarea proiectului (în tone)	Producția anuală planificată după finalizarea proiectului (în tone)	Producția anuală efectivă (în tone)	Numărul de locuri de muncă înainte de implementarea proiectului	Numărul de locuri de muncă planificat după finalizarea proiectului	Numărul de locuri de muncă efectiv	Obiective neatînse încă	Investiția demarată înainte de adoptarea deciziei de finanțare	Probe insuficiente care să ateste un bun raport costuri-beneficii	Exemplu de proiect derulat cu succes
Polonia	Modernizare	0	40	-	2	4	-				
	Reconstrucție	0	10	-	1	1	1				
	Activitate nouă	0	200	1000	0	13	19				
	Activitate nouă	0	32	0	0	1	3				
Portugalia	Modernizare	5	7	5	10	10	10				
	Modernizare	120	150	135	4	9	8				
	Modernizare	120	392	20	7	9	14				
	Activitate nouă	0	1 555	0	0	3	8				
România	Activitate nouă	0	2 380	10	0	16	21				
	Modernizare	175	810	50	6	6	6				
	Activitate nouă	0	150	0	2	7	Date indisponibile				
	Modernizare	112	467	400	Date indisponibile	Date indisponibile	Date indisponibile				
România	Modernizare	100	428	Date indisponibile	10	22	Date indisponibile				
	Modernizare	6	132	0	2	9	Date indisponibile				
	Acvacultură ecologică	Date indisponibile	Date indisponibile	Date indisponibile	Date indisponibile	Date indisponibile	Date indisponibile				

nicio creștere prevăzută a producției sau a numărului locurilor de muncă

creșterea prevăzută nu a fost obținută

obiective atinse

Sinteză

I Statele membre vor putea să cheltuiască fondurile FEP (Fondul european pentru pescuit) până la sfârșitul anului 2015. De aceea, alocarea totală finală de fonduri FEP pentru măsuri în domeniul acvaculturii pentru intervalul 2007-2013 nu este cunoscută încă.

III Comisia recunoaște că este posibil ca, până la sfârșitul anului 2013, sprijinul acordat prin FEP pentru dezvoltarea sustenabilă a acvaculturii să nu fi generat neapărat toate rezultatele dorite sau scontate. Totuși, în ciuda crizei financiare și economice, Comisia ar dori să sublinieze că producția a fost stabilă din punctul de vedere al volumului și a înregistrat o creștere ușoară din punctul de vedere al valorii. Nivelul ocupării forței de muncă a fost menținut în acest sector. Lecțiile învățate din perioada 2007-2013 au fost înglobate în noul Fond european pentru pescuit și afaceri maritime (FEPAM) pentru perioada 2014-2020.

IV Comisia este de părere că unele măsuri finanțate prin FEP pentru sprijinirea dezvoltării sustenabile a acvaculturii, dar nu toate aceste măsuri, au fost bine concepute și monitorizate, în pofida dificultății de a evalua eficacitatea lor.

Comisia recunoaște că PCP (politica comună în domeniul pescuitului) nu a oferit un cadru suficient de clar pentru dezvoltarea acvaculturii în perioada anterioară de programare. Această problemă a fost abordată prin adoptarea, în 2013, a reformei politicii comune în domeniul pescuitului și a noilor orientări strategice privind acvacultura.

Cu toate acestea, debutul, mai întâi al crizei carburanților din 2008 și ulterior al crizei globale economice și financiare a însemnat că întreprinderile din domeniul acvaculturii s-au confruntat cu provocări absolute noi care nu au putut fi prevăzute la începutul perioadei de programare 2007-2013. Acestea au avut un efect semnificativ asupra țintelor și obiectivelor stabilite la începutul perioadei de programare pentru măsurile în domeniul acvaculturii finanțate prin FEP.

Comisia a publicat un vademecum exhaustiv și o serie de orientări privind monitorizarea și, în special, utilizarea de indicatori în cadrul FEP (http://ec.europa.eu/fisheries/cfp/eff/official_documents/updated_eff_workingpaper_on_indicators_en.pdf). În nicio etapă, statele membre nu au semnalat lipsa de îndrumare din partea Comisiei.

Comisia ia act de faptul că între datele referitoare la acvacultură provenite din diferite surse din UE nu s-a putut stabili o comparabilitate suficientă. Această situație a fost generată parțial de faptul că datele referitoare la acvacultură provin din surse diferite de la nivelul UE, care răspund unor utilizări diferite (tendențele producției și performanța socioeconomică). Aceste baze de date sunt, în esență, aliniată, dar apar diferențe din cauza sferei de cuprindere diferite, a datelor care lipsesc sau din motive de confidențialitate. Viitoarea revizuire a cadrului pentru colectarea datelor, care va fi efectuată în curând, va oferi Comisiei posibilitatea de a aborda aceste deficiențe referitoare la date.

Comitetul de monitorizare, în care Comisia are doar un statut de observator, urmărește punerea în aplicare a întregului program operațional (PO), nu doar a celui privind acvacultura. Trebuie reamintit că programele operaționale cuprindeau șaisprezece măsuri, iar acvacultura nu se număra printre cele care cântăreau cel mai greu în materie de resurse FEP. Comisia consideră că timpul consacrat domeniului acvaculturii de către comitetele de monitorizare a fost proporțional cu importanța acestor măsuri.

V Pentru viitor, Comisia a instituit o metodă deschisă de coordonare, în contextul reformei PCP, având ca obiectiv sprijinirea eforturilor statelor membre cu privire la dezvoltarea acvaculturii sustenabile și pentru a le încuraja puternic să consolideze legătura dintre obiectivele politicii și prioritățile de finanțare. În conformitate cu FEPAM și cu noul PCP, fiecare stat membru trebuie să adopte o strategie națională multianuală privind acvacultura care să poată sprijini acvacultura în cadrul PO al FEPAM.

VI

Comisia subliniază faptul că impactul crizei financiare și economice a afectat în mod sever realizarea obiectivelor de creștere și de ocupare a forței de muncă în sectorul acvaculturii.

Datorită principiului de gestionare partajată pe care se bazează FEP, selecția proiectelor se face la nivelul statelor membre. Într-adevăr, statele membre s-au confruntat cu scăderea continuă a numărului de proiecte provenite din sector, din cauza agravării condițiilor economice.

VII

Deși Comisia recunoaște că cadrul de reglementare și, în special, procesul de monitorizare a măsurilor finanțate prin FEP nu au generat rezultatele scontate, este important să observăm că criza de carburant din 2008 și criza economică și financiară ulterioară au avut un impact decisiv asupra sectorului.

Noul Fond european pentru pescuit și afaceri maritime (FEPAM) oferă un cadru mai clar al politicii, bazat pe stabilirea a șase priorități ale Uniunii Europene și a unui set de obiective specifice. Astfel, FEPAM are o logică de intervenție mai puternică, o orientare către rezultate consolidată și un sistem de monitorizare și evaluare întărit care va asigura o mai mare contribuție la obiectivele PCP, în special la dezvoltarea sustenabilă a acvaculturii în UE.

VIII (a)

Comisia va analiza cu atenție rațiunea pentru sprijinul propus pentru acvacultură în noile programe operaționale (PO) finanțate prin FEPAM care se așteaptă să fie prezentate în a doua jumătate a anului 2014. De asemenea, Comisia va analiza cu atenție coerența între măsurile incluse în PO și măsurile anunțate în cadrul planului național strategic multianual pentru acvacultură.

De asemenea, este de așteptat ca stabilirea obiectivelor cuantificate, a etapelor importante și a procedurilor de monitorizare și de colectare a datelor necesare pentru efectuarea evaluărilor să faciliteze verificarea îndeplinirii acestor obiective.

VIII (b)

Comisia a elaborat orientări pentru dezvoltarea acvaculturii sustenabile, inclusiv factori de mediu relevanți (http://ec.europa.eu/fisheries/cfp/aquaculture/official_documents/com_2013_229_EN.pdf).

De asemenea, a elaborat orientări privind modul în care trebuie îndeplinită condiționalitatea *ex ante* stabilită pentru planul strategic național multianual pentru acvacultură (http://ec.europa.eu/fisheries/reform/emff/doc/10-guidance-emff-specific-eacs_en.pdf).

Ca anexă la orientările cu privire la evaluările *ex ante*, Comisia a prezentat o serie de orientări privind modul în care concluziile evaluărilor strategice de mediu sunt integrate în conceperea programelor operaționale ale acestora (http://ec.europa.eu/fisheries/reform/emff/doc/08-strategic-environmental-assessment_en.pdf).

Comisia a elaborat orientări cu privire la natura derogărilor permise în temeiul articolului 9 din Directiva privind păsările sălbatice. Acest document are ca scop clarificarea conceptelor-cheie de la articolul 9 din Directiva privind păsările sălbatice deoarece acestea se referă la prevenirea daunelor grave produse de cormorani sau la protejarea florei și faunei și oferă sfaturi practice privind modul de aplicare a acestor concepte (http://ec.europa.eu/environment/nature/cormorants/files/guidance_cormorants.pdf).

În plus, Comisia sprijină în prezent elaborarea de orientări specifice cu privire la punerea în aplicare a Directivei-cadru privind apa și a Directivei-cadru „Strategia pentru mediul marin”, în curs de pregătire. Toate documentele referitoare la acest proiect sunt disponibile la <https://circabc.europa.eu/w/browse/4eda1116-2b76-4a0c-b4ed-b3ce2616b013>.

Acest exercițiu se bazează pe orientarea privind acvacultura sustenabilă în contextul rețelei Natura 2000 (<http://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/management/docs/Aqua-N2000%20guide.pdf>).

VIII (c)

În conformitate cu condiționalitatea *ex ante* stabilită pentru planul strategic național multianual pentru acvacultură, Comisia nu va adopta programele operaționale finanțate prin FEPAM decât dacă statele membre au prezentat planurile naționale strategice multianuale adecvate pentru promovarea unei acvaculturi sustenabile, acolo unde este relevant.

O parte din această recomandare se adresează statelor membre deoarece, conform principiului gestiunii partajate, statelor membre le revine obligația să elaboreze și să aplice strategii naționale coerente de dezvoltare a sectorului de acvacultură. Comisia nu poate aplica nicio sancțiune sau iniția procedurile de constatare a neîndeplinirii obligațiilor dacă statele membre nu elaborează sau nu aplică aceste strategii în conformitate cu orientările stabilite de Comisie.

VIII (d)

Deși simplificarea administrativă și amenajarea teritoriului rămân, în esență, în competența statelor membre, Comisia a identificat absența amenajării teritoriului și nevoia de simplificare administrativă printre obiectivele care trebuie urmărite, în orientările strategice pentru acvacultură [COM(2013) 229]. De asemenea, Comisia va încuraja statele membre să aplice Directiva adoptată recent privind amenajarea spațiului maritim pentru a îmbunătăți dezvoltarea acvaculturii.

VIII (e)

Comisia subliniază că, din 1996, a fost creat un cadru juridic care reglementează statisticile privind producția de acvacultură (Regulamentul nr. 788/96, abrogat prin Regulamentul nr. 762/2008). Comisia va continua să abordeze aceste probleme privind datele în cadrul forurilor și proceselor adecvate (de exemplu, extinderea colectării de date ale cadrului de colectare a datelor la acvacultura de apă dulce și armonizarea metodologiilor).

IX (a)

Ca urmare a adoptării orientărilor strategice ale UE pentru acvacultură, în aprilie 2013, statele membre au început elaborarea planurilor strategice naționale multianuale pentru promovarea acvaculturii sustenabile. Comisia va monitoriza punerea în aplicare a acestor planuri care vor include obiectivele statelor membre și măsurile pentru atingerea acestora. Această monitorizare va include, în special, respectarea condiționalității *ex ante* stabilită pentru planul strategic național multianual pentru acvacultură, fără de care Comisia nu va putea să aprobe programul operațional finanțat prin FEPAM.

IX (b)

Comisia ia act de această recomandare care este principalul obiectiv al inițiativelor curente ale Comisiei cu privire la amenajarea spațiului maritim. Vă rugăm să consultați comentariul de la punctul VIII litera (d).

IX (c)

Comisia subliniază că FEPAM cuprinde un număr de elemente noi concepute pentru a ajuta la concentrarea finanțării FEPAM pe proiectele care contribuie cel mai bine la dezvoltarea sustenabilă a acvaculturii și care oferă cel mai bun raport cost-eficacitate. Printre aceste elemente se numără: 1) sistemul de monitorizare consolidat cu raportare anuală cu privire la măsurile finanțate; 2) un raport anual de punere în aplicare mai complet; 3) orientarea către rezultate consolidată, inclusiv noul cadru de performanță; și 4) condiționalități *ex ante* care să asigure că măsurile care urmează să fie finanțate în domeniul acvaculturii sunt coerente cu planul strategic național multianual pentru acvacultură.

IX (d)

Pentru perioada 2014-2020, FEPAM va promova o mai puternică orientare către rezultate (utilizarea indicatorilor de rezultat comuni), inclusiv aplicarea cadrului de performanță (utilizarea indicatorilor comuni de realizare) față de precedentul FEP. Regulamentul privind FEPAM previzionează un act delegat cu privire la indicatorii comuni.

Noul sistem de monitorizare din propunerea referitoare la FEPAM va fi compus din următoarele elemente:

- o bază de date creată la nivelul statelor membre (INFOSYS) în care sunt stocate informațiile cu privire la fiecare operațiune, care respectă o structură comună și utilizează indicatori comuni;
- un raport trimis Comisiei care prezintă informațiile esențiale într-o formă agregată. Informațiile trebuie să fie cumulative pentru a reflecta progresul punerii în aplicare.

Indicatorii comuni FEPAM vor servi drept bază pentru monitorizarea, evaluarea și analiza performanțelor programelor. Aceștia vor permite agregarea datelor la nivelul UE, măsurând progresele înregistrate în direcția atingerii obiectivelor strategiei Europa 2020.

Introducere

02

Importurile de pește provin, în mare parte, din activități de pescuit, nu din acvacultură. În ceea ce privește produsele de acvacultură importate, acestea sunt, în esență, specii tropicale care nu pot fi produse în cantități semnificative în UE.

03

Comisia utilizează cadrul de colectare a datelor și Eurostat ca surse de date și acest aspect poate conduce la diferențe față de datele provenite de la FAO (Organizația Națiunilor Unite pentru Alimentație și Agricultură), aspect care este menționat de Curte la punctul 3.

06

Deși acvacultura a fost inclusă în domeniul de aplicare al Regulamentului nr. 2371/2002 și vizată de Comunicările cu privire la strategia pentru dezvoltarea sustenabilă a acvaculturii din 2002 și 2009, trebuie subliniat faptul că UE nu are competență exclusivă în acest domeniu.

07

Acesta este un răspuns combinat pentru punctele 7-8 litera (c).

Acțiunile prioritare din Comunicările din 2002 și 2009 au fost identificate prin consultări și evaluare a impactului. Aproape toate acțiunile incluse în aceste două comunicări complementare au fost puse în aplicare.

Pe parcursul elaborării orientărilor pentru acvacultură din 2013, Comisia, împreună cu părțile interesate și statele membre, a recunoscut necesitatea unor acțiuni suplimentare în cadrul acelorași acțiuni prioritare. Diferența majoră față de cele două comunicări anterioare constă în înființarea unui nou mecanism de guvernare prin care Comisia va coordona eforturile statelor membre și va facilita schimbul de bune practici.

14

Comisia subliniază că aceste statistici se referă la proiectele de acvacultură finanțate prin FEP.

Observații

21

Comisia a furnizat feedback cu privire la acțiunile vizate de planul strategic național, atunci când a negociat programele operaționale (PO) cu statele membre, în conformitate cu articolele 15 și 17 din Regulamentul privind FEP (Regulamentul nr. 1198/2006).

Această constatare confirmă faptul că serviciile Comisiei au efectuat evaluarea necesară a PO, în special cu privire la dezvoltarea sustenabilă a acvaculturii și la concordanța cu planurile naționale strategice.

22

Comisia consideră că și-a îndeplinit obligațiile de reglementare cu privire la revizuirea planurilor naționale strategice și a planurilor operaționale. Scopul planurilor naționale strategice a fost acela de a furniza un cadru global pentru obiectivele statelor membre. Scopul lor nu era să fie la fel de specifice ca planurile operaționale ale statelor membre.

23

Pentru a promova aplicarea Directivei EIM (evaluarea impactului asupra mediului), Comisia a publicat un număr de studii, rapoarte și documente de orientare¹. Acestea sunt utile pentru o gamă largă de părți interesate cum ar fi autoritățile naționale, dezvoltatorii, consultanții, cercetătorii, organizațiile neguvernamentale și publicul. Comisia garantează că astfel de documente sunt actualizate și iau în considerare jurisprudența Curții.

Vă rugăm să consultați, de asemenea, răspunsul Comisiei referitor la Recomandarea 1 litera (b).

24

Acest răspuns abordează punctele 24 și 25.

¹ <http://ec.europa.eu/environment/eia/eia-support.htm>

Comisia a furnizat statelor membre orientări suplimentare prin vademecumul referitor la FEP și printr-un număr de note interpretative cu privire la măsurile privind mediul acvatic din cadrul FEP. Pe lângă documentul de orientare cu privire la Natura 2000, Comisia a elaborat o orientare cu privire la natura derogărilor specifice acvaculturii în temeiul articolului 9 din Directiva privind păsările sălbatice, referitoare la prevenirea daunelor grave produse de cormorani sau la protecția florei și faunei (http://ec.europa.eu/environment/nature/cormorants/files/guidance_cormorants.pdf).

În ceea ce privește Directiva privind evaluarea impactului de mediu (EIM), vă rugăm să consultați și răspunsurile Comisiei de la recomandarea 1 litera (b). Orientări detaliate cu privire la aplicarea acesteia sunt, de asemenea, disponibile online².

Comisia și statele membre au lansat o strategie comună de punere în aplicare (SCI) a Directivei-cadru privind apa (DCA). Sectorul de acvacultură s-a implicat în mod activ în punerea în aplicare a DCA și s-a alăturat SCI în 2010 [prin intermediul asociațiilor profesionale membre ale FEAP (Federația Europeană a Producătorilor din Acvacultură) și EMPA (Asociația Europeană a Producătorilor de Moluște)]. În prezent, Comisia sprijină elaborarea de orientări cu privire la punerea în aplicare a DCA și DCSMM (Directiva-cadru „Strategia pentru mediul marin”) în domeniul acvaculturii.

26

Acest răspuns abordează punctele 26-30.

În timp ce validarea datelor și calitatea sunt îndeosebi de competența statelor membre, Comisia a luat o serie de măsuri pentru a îmbunătăți armonizarea și nivelul de acoperire a datelor referitoare la acvacultură atât în contextul punerii în aplicare a cadrelor juridice existente, cât și în contextul revizuirii cadrului de colectare a datelor. Comisia subliniază, ca rezultat, publicarea unui raport anual științifico-economic pe tema acvaculturii în UE.

Așa cum prevede articolul 6 din Regulamentul nr. 762/2008, statele membre trebuie să furnizeze Comisiei un raport anual privind calitatea datelor prezentate. Prezentarea unui raport metodologic detaliat va descrie modul în care datele au fost colectate și compilate. Comisia examinează datele și rapoartele și le discută bilateral și/sau la grupul de lucru pentru statistica în domeniul pescuitului din cadrul Comitetului permanent pentru statistică agricolă.

Deoarece datele cu privire la dimensiunea instalațiilor pentru acvacultură, raportate în m³, ar putea încă să nu fie complet fiabile pentru unele state membre, Eurostat cercetează continuu problema îmbunătățirii procedurilor de validare. În cazul datelor contestabile, se solicită statelor membre să ofere feedback și să le corecteze, dacă este necesar.

Nu există o relație clară între dimensiunea totală a instalațiilor în m³ și producția totală în tone: productivitatea în kg/m³ poate varia în mod considerabil în funcție de metoda de producție (cuști, rezervoare etc.), de mediu (apă dulce și sărată) și de speciile de pești. Iar în cazul unor specii de pești și a unor metode de producție, țările raportează, în conformitate cu Regulamentul nr. 762/2008, mărimea instalațiilor acestora în hectare, în loc de m³.

Statele membre trebuie să trimită date însoțite de rapoarte metodologice detaliate care descriu modul în care datele au fost colectate și compilate și care oferă elementele necesare care să permită Comisiei să efectueze o evaluare temeinică a calității datelor.

² http://ec.europa.eu/environment/eia/pdf/interpretation_eia.pdf

Raportul metodologic a fost acum complet integrat în sistemul electronic de informare și gestionare a fluxului de date al Eurostat (eDAMIS), în mod asemănător seturilor de date. Statele membre furnizează acum anual raportul lor. Activitatea de validare a datelor poate fi efectuată independent de existența rapoartelor.

Comisia cunoaște această situație și a acționat în această privință. Acum, statele membre trebuie să justifice confidențialitatea și Eurostat a început să lucreze la o cartă a confidențialității care vizează limitarea suplimentară a utilizării confidențialității de către statele membre. În ceea ce privește întârzierile în furnizarea datelor, Comisia a intensificat monitorizarea respectării acesteia și urmărirea subsecventă a cazurilor de nerespectare. Statelor membre care nu furnizează datele corecte la timp li se reamintesc obligațiile lor legale printr-o abordare graduală care poate să conducă la inițierea procedurilor de constatare a nerespectării obligațiilor.

Comisia este conștientă de diferențele între date care se datorează în mare parte diferențelor între cadrele juridice. O evaluare *ex post* a cadrului de colectare a datelor a identificat discrepanțele și suprapunerile între diversele legislații, iar CSTEP³ a analizat și seturile de date. Diferențele apar din cauza gradelor diferite de acoperire, a datelor care lipsesc sau a motivelor de confidențialitate.

3. Comitetul științific, tehnic și economic pentru pescuit (CSTEP) – „The Economic Performance Report on the EU Aquaculture sector” (Raport cu privire la performanța economică în sectorul acvaculturii din UE) (STECF-13-29). 2013. Oficiul pentru Publicații al Uniunii Europene, Luxemburg, EUR 26336 EN, JRC 86671, 383 pp.

Comisia adoptă măsuri pentru a reduce aceste diferențe în contextul revizuirii cadrului de colectare a datelor și al punerii în aplicare a unui plan de acțiune în domeniul statisticilor referitoare la pescuit și acvacultură care cuprinde armonizarea conceptelor statistice între ambele seturi de date.

31

Deși evaluarea intermediară a FEP efectuată de Comisia a cuprins o examinare a măsurilor din domeniul acvaculturii, în ceea ce privește resursele, acvacultura absoarbe o parte relativ modestă a bugetului FEP. Comisia consideră că eforturile sale de evaluare a domeniului acvaculturii sunt proporționale cu acest nivel de sprijin.

32

Comisia selectează statele membre în vederea „reefectuării” auditurilor sale pe baza unei evaluări a riscului și selectează operațiunile care vor fi auditate dintr-un eșantion reprezentativ de cazuri selectate anterior și auditate de către Autoritatea de audit a statului membru. Comisia selectează elementele eșantionului din cât mai multe axe posibile; selectarea în vederea analizării a unor proiecte din domeniul acvaculturii va depinde în mare măsură de numărul acestora și de alocarea financiară din programul operațional în cauză.

Ulterior, concluziile ambelor părți sunt comparate în fiecare caz. Constatările sunt respectate în mod corespunzător; pentru cele șapte cazuri din domeniul acvaculturii nu au fost identificate probleme cu privire la dezvoltarea sustenabilă.

33

Cadrul juridic al FEP nu cuprinde această evaluare suplimentară pentru niciuna dintre cele 5 axe prioritare ale FEP. Cu toate acestea, Comisia a efectuat o evaluare similară prin intermediul consultărilor cu părțile interesate și cu statele membre care au avut loc în cadrul reformei PCP și al elaborării orientărilor pentru acvacultură.

34

Comitetul de monitorizare supraveghează punerea în aplicare a întregului program operațional (PO), nu numai a celui pentru acvacultură. Trebuie reamintit că programele operaționale au cuprins șaisprezece măsuri, iar acvacultura nu a fost cea mai importantă din punctul de vedere al resurselor FEP.

Comisia consideră că timpul dedicat domeniului acvaculturii de către comitetele de monitorizare a fost proporțional cu importanța acestor măsuri.

35

Proiectele de cercetare finanțate prin intermediul PC6 pentru sprijinirea acvaculturii s-au concentrat pe trei obiective principale:

- (i) rezolvarea problemelor legate de politici prin intermediul cercetării aplicative și pragmatice (sprijin științific pentru politici – SSP);
- (ii) promovarea excelenței în domeniul calității și siguranței produselor alimentare (prioritatea 5); și
- (iii) dezvoltarea activităților de cercetare specifice pentru IMM-uri.

36

Obiectivul nr. 4, „O mai bună gestionare a stocurilor de pește”, al strategiei Europa 2020 privind biodiversitatea a fost transpus în noul Regulament LIFE 2014-2020. Deoarece acest obiectiv este o prioritate tematică în domeniul naturii și biodiversității, obiectivele referitoare la acvacultură au fost stabilite în strategie în funcție, printre altele, de rezultatele proiectelor LIFE. Principalele teme abordate în cadrul proiectelor de cercetare au fost prevenirea bolilor, alimentația peștilor, reproducerea selectivă, calitatea vieții peștilor, potențialul biologic pentru noile specii candidate, siguranța și calitatea produselor de acvacultură, precum și protecția mediului. Acestea reflectă necesitățile principale ale sectorului acvaculturii, iar rezultatele sunt destinate utilizării directe, în principal de către fermierii din domeniul acvaculturii. În general, proiectele de cercetare finanțate prin intermediul PC6 au avut o contribuție importantă la problemele referitoare la mediu, la genomică, alimentația peștilor, bolile peștilor și sănătatea publică. Deși rezultatele proiectelor au abordat, în primul rând, necesitățile fermierilor, rezultatele au fost folosite la elaborarea legislației și a orientărilor pentru acvacultură.

De asemenea, Comisia a utilizat rezultatele relevante ale proiectelor, sprijinite prin intermediul altor programe de finanțare ale UE precum FEDR, PEV și CIP pentru a elabora, de exemplu, Orientările strategice pentru dezvoltarea sustenabilă a acvaculturii în UE [COM(2013) 229]. Rezultatele proiectului au fost diseminate și comunicate părților interesate, inclusiv organismelor consultative, industriei [de exemplu, Platforma europeană pentru tehnologii și inovare în domeniul acvaculturii (EATIP)] și factorilor de decizie.

Caseta 1

Comisia observă că doar o mică parte din cele 14 milioane de euro reprezentând totalul sumei alocate pentru cele 18 proiecte identificate de către Curte a fost relevantă pentru acvacultură. Majoritatea proiectelor LIFE care menționează acvacultura se ocupă de aceasta doar într-un context mai larg (exemplu tipic: LIFE97 ENV IRL 209 – Elaborarea unei strategii bazate pe consens de management integrat al zonei costiere a golfului Bantry, care a inclus în planificarea strategică evoluțiile existente cu privire la acvacultură, dar numai ca o componentă foarte mică a unui proiect mult mai mare).

Dintre cele 77 de proiecte de cercetare referitoare la acvacultură finanțate prin intermediul celui de Al șaselea program-cadru (PC6), două proiecte au abordat problema comunicării, difuzării și transferului de tehnologie și au avut un impact puternic asupra părților interesate și publicului larg:

- 1) Proiectul „PROFET POLICY: A European Platform for the Communication of European RTD results to Stakeholders in Fisheries and Aquaculture” (finanțare din partea UE în valoare de 764 144 EUR) a creat o platformă pentru comunicarea și diseminarea rezultatelor proiectelor de cercetare din domeniul pescuitului și acvaculturii, finanțate de UE prin intermediul celui de Al cincilea și al celui de Al șaselea program-cadru de cercetare. Au fost organizate structuri bazate pe internet pentru publicarea pliantelor tehnice, seminare tematice și regionale dedicate producătorilor de produse de acvacultură, pescarilor, oamenilor de știință, factorilor de decizie de la nivel național și european și altor părți interesate din domeniul acvaculturii. Au fost organizate, de asemenea, ateliere pentru prezentarea proiectelor din cadrul PC6 din domeniul sprijinului științific pentru dezvoltarea de politici, astfel încât să se pună la dispoziția părților interesate axate pe politici și organizațiilor și rețelelor din domeniul pescuitului și acvaculturii o expunere valoroasă la aceste aspecte.

- 2) Proiectul „FEUFAR: The future of European fisheries and aquaculture research” (viitorul cercetării europene în domeniul pescuitului și acvaculturii) (finanțare din partea UE în valoare de 499 680 EUR) a efectuat o analiză anticipativă și a oferit recomandări pentru direcțiile de urmat în viitor, care au avut implicații importante pentru competitivitatea UE în sectorul acvaculturii, precum și pentru protecția mediului. Proiectul a urmărit să identifice necesitățile viitoare în materie de cercetare, în special în ceea ce privește acvacultura, în baza unei metodologii de anticipare interactivă și integratoare, care include: (i) descrierea sistemului; (ii) detectarea forțelor motrice din sistem; și (iii) formularea de ipoteze cu privire la forțele motrice, care să conducă la scenarii posibile pentru viitor. Aceste diferite scenarii au oferit baza, în special în ceea ce privește acvacultura, pentru identificarea problemelor din perspectivă economică, ecologică, socială și managerială (guvernantă). Pe baza analizei au fost identificate unele dintre necesitățile viitoare esențiale în materie de cercetare în domeniul pescuitului și acvaculturii.

37

Comisia va aborda, printre altele, subiectele identificate în observațiile Curții prin schimbul de bune practici în cadrul metodei deschise de coordonare. De asemenea, Comisia va sprijini eforturile statelor membre cu privire la abordarea simplificării administrative cu ajutorul Grupului la nivel înalt pentru simplificare administrativă.

38

Comisia subliniază că nu există o astfel de obligație pentru statele membre în temeiul dreptului UE relevant (PCP și FEP). Planurile naționale multianuale pentru acvacultură acoperă acum această necesitate (articolul 34 din regulamentul de bază din 2013 privind PCP și una dintre condiționalitățile *ex ante*). Aceste planuri trebuie transmise Comisiei până cel târziu în ziua transmiterii programului operațional. Orientările adoptate de Comisie la 29 aprilie 2013 [COM(2013) 229] ar trebui să ghideze statele membre pe parcursul elaborării planului strategic național multianual.

Caseta 2

Comisia cunoaște foarte bine faptul că practicile privind amenajarea teritoriului și acordarea de licențe diferă mult în UE. Acesta este totuși un domeniu în care prevalează competența statelor membre. Din acest motiv, Comisia promovează „schimburile de know-how și de cele mai bune practici”, după cum a anunțat deja în propunerea sa din 2011 referitoare la un nou regulament al Parlamentului European și al Consiliului privind politica comună în domeniul pescuitului.

Aceste schimburi vor fi facilitate de publicarea de către statele membre a planurilor strategice multianuale pentru acvacultură.

Mai mult, aceste planuri strategice multianuale ar trebui să abordeze în mod explicit probleme cum ar fi perioada pentru acordarea de concesiuni.

În ceea ce privește cazurile specifice menționate, Comisia va informa statele membre interesate cu privire la constatările Curții.

Acesta este un răspuns comun la punctele 39 și 40

Noua Directivă privind amenajarea spațiului maritim va contribui la o mai bună integrare în acest domeniu.

În orientările strategice [COM(2013) 229], Comisia a identificat lipsa de amenajare a teritoriului și necesitatea de simplificare administrativă printre factorii care împiedică dezvoltarea în continuare a acvaculturii. Deoarece simplificarea administrativă și amenajarea teritoriului rămân în competența statelor membre, Comisia va aborda aceste probleme în contextul metodei deschise de coordonare, în cadrul seminarelor cu privire la schimbul de cele mai bune practici. Mai mult, noua Directivă privind amenajarea spațiului maritim și managementul integrat al zonelor costiere oferă statelor membre un cadru pentru a aplica un proces de amenajare cuprinzător și coordonat în sectoare și între statele membre.

41

Comisia recunoaște că criza economică și financiară a avut un impact semnificativ asupra sectorului de acvacultură în ansamblu și, în special, asupra finanțării prin FEP a măsurilor privind acvacultura. A afectat cererea consumatorilor, reducând astfel asumarea de riscuri de investiții de către producători. În plus, și reducerea cheltuielilor publice a redus în mod considerabil capacitatea de cofinanțare publică în majoritatea statelor membre.

În cazul României, criza financiară a creat dificultăți serioase beneficiarilor în ceea ce privește punerea în aplicare a proiectelor finanțate prin FEP. Această situație este, de asemenea, reflectată în utilizarea intensă a Fondului de garantare care a furnizat, până la sfârșitul anului 2013, garanții financiare în valoare de aproximativ 7,5 milioane de euro. Principalii beneficiari au fost proiecte referitoare la investiții în ferme de acvacultură.

42

Comisia constată că:

- criza financiară a făcut aproape imposibilă identificarea restului de fonduri care ar fi fost necesare pentru a începe o nouă activitate în acest sector;
- criza a avut un efect grav asupra cererii, sporind astfel, în mod semnificativ, riscurile financiare pentru operatorii noi.

Comisia consideră că riscul de dezangajare a acționat potențial ca un catalizator pentru decizii, dar este doar unul dintre mulți alți factori.

44

Articolul 15 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1198/2006 privind FEP indică faptul că un plan strategic național trebuie să conțină, dacă este relevant pentru statul membru, o descriere succintă a tuturor aspectelor referitoare la PCP și să stabilească prioritățile, obiectivele, estimarea resurselor financiare publice necesare și termenele. Statele membre nu sunt obligate să procedeze astfel în toate circumstanțele.

45

Statele membre au optat pentru prezentarea resurselor financiare numai la nivelul programului operațional, în tabelele financiare solicitate în partea B anexa I la Regulamentul (CE) nr. 498/2007 al Comisiei care obligă statele membre să furnizeze resursele financiare pe axă și nu pe măsură (iar acvacultura este doar o măsură).

46

Acum, Comisia a promovat o abordare orientată către rezultat în programul operațional FEPAM și recomandă utilizarea de indicatori comuni, cu obiective realiste, pentru abordarea deficiențelor identificate.

Obiectivele inițiale au fost stabilite în urmă cu șapte ani, când situația economică era complet diferită. Comisia consideră că o schimbare a obiectivelor trebuie să conducă la realocarea bugetelor.

Experiența Comisiei este că statele membre ar putea efectua supraestimări sau subestimări atunci când stabilesc obiective sau ținte. Această deficiență este abordată în cadrul FEPAM prin stabilirea, printre altele, a indicatorilor comuni și prin acordarea unei atenții sporite evaluării și monitorizării, prin includerea unui plan de evaluare care va asigura că statele membre efectuează activități continue de evaluare pentru a monitoriza progresul și performanța.

47

Vă rugăm să consultați răspunsul Comisiei la caseta 3.

48

În unele state membre, solicitarea unui plan de afaceri printre documentele care trebuiau prezentate de către potențialii beneficiari reprezenta o practică comună, permițând excluderea proiectelor care nu erau, în mod clar, viabile din punct de vedere economic și promovarea unui bun raport cost-eficacitate.

Caseta 3

România are un potențial limitat pentru acvacultură marină în Marea Neagră, mai ales în ceea ce privește acvacultura midiilor. În conformitate cu Directiva 79/923/CEE privind calitatea apelor pentru moluște, patru regiuni situate de-a lungul coastei Mării Negre au fost identificate ca adecvate pentru cultura de midii. Prin urmare, programul operațional din România nu pune restricții cu privire la sprijinirea acvaculturii marine.

Acțiunile vizând îmbunătățirea gestionării zonei costiere și legislația italiană cu privire la concesiile în domeniul acvaculturii sunt în afara domeniului de aplicare a FEP și nu au putut fi incluse în PO.

Comisia va încuraja în mod ferm statele membre să exploateze oportunitățile oferite de FEPAM pentru a ajuta autoritățile publice să identifice cele mai potrivite zone pentru dezvoltarea acvaculturii, în contextul procesului de amenajare a teritoriului.

Pentru a simplifica indicatorii-țintă, numai câțiva indicatori agregați au fost considerați relevanți pentru atingerea obiectivului PO. Pentru PO finanțat prin FEPAM, Comisia propune indicatori specifici care iau mai bine în considerare problemele de mediu și de piață.

PO al Poloniei a fost revizuit în 2011 și schimbarea indicatorilor pentru acvacultură nu a fost solicitată de Polonia. Această constatare nu este un exemplu de deficiență a PO.

49

Acvacultura din UE trebuie să respecte cele mai înalte standarde de sănătate și de mediu. Comisia monitorizează respectarea legislației UE și controlează aplicarea corectă a acesteia.

Orientările privind Natura 2000 recomandă amenajarea strategică a teritoriului drept un mijloc eficient de a aborda și de a atenua, într-un stadiu incipient, impactele posibile de la nivel local.

50

Proiectele sunt prezentate de operatori privați, iar FEP finanțează numai o parte din investiții. Drept consecință, în momente de criză, nu au existat întotdeauna suficiente stimulente pentru operatorii privați pentru a trece dincolo de cerințele obligatorii în mod legal. A existat orientare cu privire la problemele de mediu (a se vedea răspunsul Comisiei la punctele 23-25).

51

În contextul crizei economice și financiare, operatorii privați au depus mai puține proiecte. Deși producția ecologică a fost identificată drept un criteriu de selecție, acest stimulent nu a fost suficient pentru a asigura un număr mare de proiecte în acest domeniu. Problema este mai degrabă să asigure că consumatorii percep o valoare adăugată a producției ecologice.

Caseta 4

Faptul că, în Spania, toate proiectele au respectat legislația, dar doar câteva proiecte au aplicat sistemele voluntare certificate de management de mediu, nu indică faptul că statele membre nu au luat suficient în considerare problemele de sănătate și de mediu. Totuși, acest aspect demonstrează că, într-un context de criză financiară și economică, adesea beneficiarii nu consideră că aplicarea sistemelor certificate voluntare de management de mediu le-ar oferi un avantaj competitiv. Numai câteva astfel de proiecte au fost depuse și, în consecință, un număr limitat din aceste proiecte au fost aprobate.

Comentariul de mai sus este relevant și în cazul Italiei.

Este important să specificăm că, în România, criteriile de selecție pentru proiecte finanțate prin FEP sunt aprobate de Comitetul de monitorizare, în cadrul căruia DG Afaceri Maritime și Pescuit este observator.

Comisia a subliniat, ori de câte ori a fost necesar, în calitatea sa de observator în cadrul Comitetelor de monitorizare din România, importanța existenței unui proces clar definit de selecție și de monitorizare a proiectelor ecologice (de exemplu, sunt incluse aici nevoia de mai multă claritate cu privire la „acvacultura ecologică”, evitarea supracompensiilor pentru ferme de acvacultură în cadrul Natura 2000, obligația de a evita fraudă prin aprobarea cheltuielilor neeligibile etc.).

54

Comisia recunoaște că, deși au existat indicatori în programele operaționale finanțate prin FEP care să măsoare progresul cu privire la programare, aceștia nu erau nici comuni, nici comparabili între statele membre. În acest context, programele operaționale au folosit diferite tipuri de indicatori și agregarea lor la nivelul UE nu a fost posibilă. Acesta este motivul pentru care FEPAM prevede utilizarea unui număr limitat de indicatori comuni care să vizeze evaluarea progresului înregistrat în punerea în aplicare a programului în vederea atingerii obiectivelor. Acești indicatori comuni vor fi raportați anual în rapoartele anuale de aplicare a FEPAM.

Comisia ia act de această constatare și lucrează la crearea unui set de indicatori comuni, bazați pe surse statistice fiabile, pentru programele viitoare aferente perioadei 2014-2020.

Caseta 5

Acest comentariu se referă la două probleme diferite, una fiind calitatea statisticilor, cealaltă fiind alegerea indicatorilor de monitorizare a FEP.

În ceea ce privește indicatorul pentru monitorizarea FEP, Comisia ia act de observație și este de acord că indicatorii de rezultat sunt mai adecvați. Problema a fost semnalată statului membru.

Trebuie să se țină cont de perioada relativ îndelungată necesară între aprobarea proiectului și creșterea efectivă a producției.

PO finanțat prin FEP din Spania și din România au început *de facto* în 2010 și multe dintre proiectele din domeniul acvaculturii au fost selectate în 2010-2011, în timp ce punerea lor în aplicare a început în 2011-2012. În acest sens și în funcție de speciile de pești, fermele de acvacultură nu încep să producă pentru piață imediat după finalizarea investiției. De obicei, există o perioadă de reproducere și creștere care, în unele cazuri, poate dura până la 5 ani după efectuarea investiției (de exemplu, sturioni).

Considerațiile de mai sus se aplică și în cazul Italiei. Se consideră, de asemenea, că cifrele raportate inițial în raportul anual de punere în aplicare (RAI) până în 2011 s-au referit la producțiile planificate. Comisia a identificat deja această discrepanță față de cifrele furnizate de Eurostat, care se referă la producțiile actuale. Problema a fost adusă în atenția Autorității de Management din Italia care a modificat ulterior RAI și PO, astfel încât să raporteze producțiile efective, folosind aceeași metodologie aplicată de Eurostat.

Raportul de punere în aplicare a proiectului este elaborat de către beneficiar. Cifrele menționate referitoare la producția efectivă nu sunt verificate de către autoritățile naționale. Este obligația Autorității de Management să verifice dacă produsele și serviciile cofinanțate sunt livrate; această obligație nu include rezultatele produse de proiecte. Autoritatea de Management colectează toate datele, le agregă și le utilizează în rapoartele anuale de punere în aplicare. Dacă, în etapele ulterioare, este necesară actualizarea rezultatelor, Autoritatea de Management informează Comisia prin rapoarte anuale de punere în aplicare succesive și va efectua această operațiune în raportul final care trebuie predat în martie 2017.

55

Comunicarea Comisiei „O strategie pentru dezvoltarea sustenabilă a acvaculturii europene” a stabilit un număr de obiective. Aceasta a evidențiat faptul că asigurarea competitivității pe termen lung și a dezvoltării sustenabile a sectorului necesită participarea activă și spirit de conducere din partea sectorului privat. Comunicarea a stabilit un număr de priorități pentru sprijinul public în sectorul acvaculturii, dar domeniul de aplicare al comunicării nu a acoperit evaluarea planurilor strategice naționale finanțate prin FEP.

56

Deși acvacultura din UE nu s-a dezvoltat ca în alte regiuni, activitatea și nivelul de ocupare a forței de muncă au fost menținute.

Comisia subliniază că o comparație între ratele de creștere a acvaculturii în UE și în alte regiuni din lume trebuie să fie efectuată cu atenție, din cauza condițiilor foarte diferite în care trebuie să funcționeze întreprinderile, de exemplu în funcție de nivelul de protecție socială și de mediu.

În lumina celor mai recente date disponibile, CSTEP⁴ subliniază că, după impactul crizei economice și financiare, acvacultura UE manifestă o îmbunătățire economică recentă.

57

Comisia subliniază că obiectivele inițiale au fost stabilite într-un context economic foarte diferit. Deși acvacultura din UE nu a crescut ca volum, activitatea și nivelul ocupării forței de muncă au fost menținute. Cele mai recente date disponibile arată o îmbunătățire a performanței economice în sectorul acvaculturii din mai multe state membre.

În ceea ce privește punctul 46, țintele inițiale au fost stabilite în urmă cu șapte ani, când situația economică era complet diferită.

Sprrijinul acordat prin intermediul FEP este doar un element care vizează creșterea pe termen lung a producției. Alte elemente au un impact mult mai mare. Criza economică și financiară a redus cererea consumatorilor, a crescut concurența din țările terțe și a afectat în mod negativ încrederea consumatorilor în produsele de acvacultură.

4 Comitetul științific, tehnic și economic pentru pescuit (CSTEP) – „The Economic Performance Report on the EU Aquaculture sector” (Raport cu privire la performanța economică în sectorul acvaculturii din UE) (STECF-13-29). 2013. Oficiul pentru Publicații al Uniunii Europene, Luxemburg, EUR 26336 EN, JRC 86671, 383 pp.

Caseta 6

Caseta 6 arată că este posibil ca obiectivele stabilite pentru acest sector, așa cum figurează în programul operațional (PO) pentru a ilustra contextul general în care măsurile FEP sunt puse în aplicare, să nu fie atinse. Comisia consideră că, atunci când se evaluează atingerea obiectivelor, trebuie să se facă o distincție între aspectele aflate sub controlul statelor membre și cele aflate în afara controlului acestora. Printre factorii principali care nu sunt sub controlul statelor membre se numără impactul crizei economice și financiare și, în special în cazul Franței, apariția unui virus care a condus la o creștere dramatică a mortalității stridiilor.

În următorii ani, volumul producției de stridii va depinde, în principal, de capacitatea de a aborda problema mortalității crescute. Pragurile de 120 000 tone au fost atinse în 2008 dar, ulterior, producția a scăzut. Autoritățile franceze au rămas optimiste cu privire la nivelurile-țintă ale producției globale pentru perioada de programare.

Nivelurile-țintă ale producției au fost stabilite la începutul perioadei de programare. În 2011, mai erau încă 4 ani pentru punerea în aplicare a măsurilor cu privire la acvacultură. În plus, dat fiind caracterul de investiție al proiectelor, în anul 2011 era, în mod clar, prea devreme pentru a prognoza performanța finală a măsurilor. În ultima propunere de modificare a PO din 2013, nivelul-țintă a fost ajustat la 208 068 și a fost calculat în conformitate cu metodologia aplicată de Eurostat.

Pentru Polonia, nivelurile-țintă inițiale au fost afectate de:

- adoptarea tardivă a PO (de abia în octombrie 2008), care scurtează timpul de atingere a nivelurilor-țintă (anul 2015 ar trebui avut în vedere pentru orice comparație),
- intervalul de timp între investiție și creșterea producției (este de minimum 3 ani),
- creșterea populației de specii prădătoare protejate, de exemplu cormoranii (în unele cazuri, daunele sunt evaluate la 80 % din producție),
- probleme periodice cu privire la lipsa apei sau la calitatea inferioară a acesteia,
- creșterea prețurilor hranei pentru animale,
- lipsa controlului asupra unor boli,

- proiectele concentrate pe modernizarea întreprinderilor de acvacultură existente,
- cererea destul de redusă de pe piața poloneză, în ciuda campaniilor de promovare și a adăugării de noi specii la ofertă.

În cazul Portugaliei, nivelurile-țintă ale producției din domeniul acvaculturii au luat în considerare creșterea posibilă a producției indusă de un proiect major pus în aplicare în 2009 cu sprijinul IFOP (Instrumentul Financiar pentru Orientarea Pescuitului). Din cauza problemelor tehnice, acest proiect nu a obținut niciodată producția scontată. Prin urmare, decalajul dintre nivelul-țintă și producția efectivă rezultă, în principal, din eșecul unui singur proiect.

Creșterea producției s-a datorat faptului că România a alocat o sumă suplimentară de 25 de milioane pentru axa 2. DG Afaceri Maritime și Pescuit a solicitat autorității de management să revizuiască atingerea indicatorilor, în concordanță cu noile alocații suplimentare.

Nivelurile-țintă ale producției din cadrul PO al Spaniei au fost stabilite în 2007, când economia spaniolă creștea cu mult peste media UE. Deși în 2014 aceste obiective inițiale pot părea nerealiste, ele nu erau astfel în 2007.

59

Comisia consideră că, în cazul multor proiecte, criza economică și financiară a împiedicat o atingere a obiectivelor care să fie eficientă din punctul de vedere al costurilor.

60

Comisia consideră că sprijinul limitat acordat dezvoltării sustenabile a acvaculturii și direcționarea deficitară sunt, în mare parte, rezultatul decalajului de timp și al contextului economic foarte diferit între orientarea inițială pentru sprijinul dezvoltării acvaculturii și momentul în care proiectul respectiv a putut fi pus în aplicare.

61

În contextul crizei economice și financiare, operatorii privați au depus mai puține proiecte. În plus, punerea în aplicare a proiectelor inovatoare (care implică, de obicei, riscuri mai mari decât proiectele tradiționale din

domeniul acvaculturii) a fost limitată din cauza deciziilor reticente față de risc luate de operatori ca urmare a crizei economice și financiare. Activitățile tradiționale, care sunt relativ mai puțin riscante, au primit cea mai mare parte a finanțării.

Caseta 7

Accesul la spațiu este o problemă binecunoscută și Comisia a adoptat mai multe inițiative pentru a o aborda, în special prin propunerea unei directive cu privire la amenajarea spațiului maritim (care în prezent este adoptată) și prin solicitarea adresată statelor membre de a elabora planuri naționale multianuale pentru dezvoltarea acvaculturii sustenabile.

Impactul crizei economice și financiare asupra sectorului, așa cum a fost recunoscut de Curte la punctul 41, a descurajat noile investiții. Menținerea competitivității sectorului acvaculturii din UE, care s-a dovedit a fi capabil să garanteze locurile de muncă și producția în circumstanțe dificile, trebuie, de asemenea, să fie considerată un succes.

62

Comisia reamintește faptul că finanțarea proiectelor care se desfășoară deja este pe deplin în conformitate cu legislația aplicabilă.

Caseta 8

Din cauza crizei economice și financiare, au solicitat finanțare mai puțini solicitanți decât se preconiza la momentul programării, pe baza consultărilor intense cu părțile interesate.

Ulterior, autoritățile competente au verificat îndeplinirea criteriilor, inclusiv capacitatea economică și financiară. În ceea ce privește selectarea a 6 proiecte în Spania, autoritățile spaniole au confirmat că toate proiectele acestea au îndeplinit criteriile lor de selecție.

În ceea ce privește achiziționarea de nave prestatoare de servicii care poate că nu au îmbunătățit producția sau ocuparea forței de muncă, aceasta se poate să fi condiționat continuarea activității de acvacultură într-o perioadă în care incertitudinile economice nu ar fi permis astfel de investiții.

În cazul selecției proiectului PL: este necesar un plan de afaceri pe 3 ani. Acest criteriu permite doar alegerea proiectelor sustenabile din punct de vedere economic.

Criteriile de selecție sunt aprobate de Comitetul de monitorizare din România, în cadrul căruia Comisia este doar observator. În cazul proiectelor în care Autoritatea Română de Audit a identificat deficiențe ale procedurii de selecție, Comisia a utilizat instrumentele aflate la dispoziția sa pentru a asigura conformitatea. În această privință, plățile pentru România au fost întrerupte din ianuarie 2012 până la mijlocul anului 2013, atunci când a existat o confirmare suficientă că deficiențele din sistemul de management și control au fost remediate.

Gradul de punere în aplicare a unui proiect nu este un criteriu de selecție. Având în vedere mediul economic instabil, proiectele puse în aplicare înainte de solicitare, dar în cadrul perioadei de eligibilitate și care respectă normele de eligibilitate, acesta trebuie să fie considerat drept un proces de reducere la minimum a riscului pentru bugetul național și pentru cel al UE.

Există o îmbunătățire prevăzută pentru următoarea perioadă de programare întrucât Regulamentul nr. 1303/2013 de stabilire a unor dispoziții comune prevede la articolul 65 alineatul (6) că operațiunile nu vor fi selectate pentru sprijin din partea fondurilor structurale și de investiții europene (ESI) dacă au fost încheiate în mod fizic sau implementate integral înainte de depunerea de către beneficiar a cererii de finanțare în cadrul programului la autoritatea de management, indiferent dacă toate plățile aferente au fost efectuate de către beneficiar.

Caseta 9

Comisia recunoaște că îmbunătățirea este posibilă în ceea ce privește evaluarea *ex ante* a impactului proiectelor și în ceea ce privește analiza *ex post* a impactului realizat. Totuși, Comisia ar dori să reamintească că FEP a avut loc în contextul unei puternice crize economice și financiare. În acest context, este logic că proiectele, adesea elaborate înainte de criză, nu au reușit să își atingă toate obiectivele.

Multe proiecte poloneze au vizat modernizarea în acvacultură din cauza infrastructurii învechite.

65

Vă rugăm să consultați răspunsul Comisiei la caseta 9: Punerea în aplicare a FEP a avut loc în contextul unei grave crize economice și financiare, astfel încât este logic că proiectele, elaborate adesea înainte de criză, nu au reușit să își atingă toate obiectivele.

Înainte de a efectua o plată intermediară sau finală, criteriile de eligibilitate trebuie verificate (inclusiv prin controale la fața locului), în conformitate cu procedurile care sunt definite la nivel național.

În cazul Poloniei, reglementarea națională în domeniul a obligat organismele intermediare să efectueze controale la fața locului în proporție de 100 %, înainte de a face plățile finale aferente proiectelor de acvacultură. Această reglementare națională a fost totuși modificată în noiembrie 2011 și a fost adoptată o procedură de eșantionare, cu o rată de eșantionare de 20 %. Dincolo de faptul că un beneficiar poate fi controlat timp de 5 ani de la data efectuării unei plăți finale, pot fi inițiate și acțiuni corective în cazul descoperirii unor nereguli.

Caseta 10

La baza evaluării rezultatelor proiectelor stau rapoartele finale de punere în aplicare scrise și semnate de beneficiari. La evaluarea atingerii rezultatelor proiectelor, trebuie să se țină cont de toți factorii, inclusiv de cei care sunt în afara controlului beneficiarului, în special de efectul prădătorilor și de alte cauze naturale, precum și de criza economică și financiară.

După cum se indică în răspunsul Comisiei la caseta 9, punerea în aplicare a FEP a avut loc în contextul unei grave crize economice și financiare, astfel încât este logic că proiectele, adesea elaborate înainte de criză, nu au reușit să își atingă toate obiectivele.

67

În practică, este nevoie să se găsească echilibrul corect între aceste criterii. Acest aspect este valabil mai ales în ceea ce privește asigurarea că proiectele au nevoie de sprijinul public pentru a depăși problemele tehnice și financiare și asigurarea viabilității financiare a proiectelor. Acest ultim criteriu a devenit din ce în ce mai important, pe măsură ce impactul crizei a devenit mai clar.

69

Consultați răspunsul Comisiei la caseta 8.

Proiectele care au fost inițiate înainte de depunerea cererii sunt eligibile, cu condiția ca cheltuielile să fie efectuate în cadrul perioadei de eligibilitate, iar criteriile de selecție și regulile de eligibilitate să fie îndeplinite.

Beneficiarii cunoșteau posibilitățile de finanțare prin intermediul FEP din anul 2007, dar au trebuit să aștepte până la sfârșitul anului 2009 pentru a participa la solicitarea de candidaturi cu privire la măsurile în domeniul acvaculturii.

Există o îmbunătățire prevăzută pentru următoarea perioadă de programare, întrucât Regulamentul nr. 1303/2013 de stabilire a unor dispoziții comune prevede la articolul 65 alineatul (6) că operațiunile nu vor fi selectate pentru sprijin din partea fondurilor structurale și de investiții europene (ESI) dacă au fost încheiate în mod fizic sau implementate integral înainte de depunerea de către beneficiar a cererii de finanțare în cadrul programului la autoritatea de management, indiferent dacă toate plățile aferente au fost efectuate de beneficiar.

Cu toate acestea, unii dintre ei și-au asumat riscul de a începe investiția înainte.

Comisia ia act de această situație și va asigura o monitorizare adecvată.

Caseta 12

Comisia va urmări acest aspect împreună cu statele membre.

Comisia menționează că unele proiecte, deși aparent promițătoare, nu au putut atinge obiectivele inițiale. Criza economică și financiară, precum și alți factori au afectat în mod negativ aceste proiecte, iar acest aspect era greu de anticipat inițial. Comisia ia act de faptul că este dificil să se mențină un echilibru între asumarea riscurilor de a finanța proiecte care nu vor atinge obiectivele așteptate și proiecte care ar avea oricum succes, chiar și fără sprijin din partea UE. Criza economică și financiară sporește în mod suplimentar această dificultate.

Comisia va urmări aceste aspecte împreună cu statele membre și, în special, va verifica îndeplinirea condițiilor de eligibilitate.

70

Formularea acestor propuneri reflectă nivelul ridicat de prioritate care este acordat de Comisie dezvoltării durabile a acvaculturii. Orientările strategice identifică principalele bariere care împiedică, în prezent, dezvoltarea acvaculturii în UE, iar metoda deschisă de coordonare își propune să ajute statele membre să le abordeze. Coerența globală a abordării este asigurată prin concordanța între programele operaționale finanțate prin FEPAM și planurile naționale multianuale (condiționalitate *ex ante*).

71

Comisia subliniază că FEPAM cuprinde posibilitatea de a finanța proiecte care vizează identificarea și cartografierea celor mai potrivite zone pentru dezvoltarea acvaculturii, precum și identificarea și cartografierea zonelor unde acvacultura ar trebui să fie exclusă.

Concluzii și recomandări

74

Dovezi empirice, care provin din punerea în aplicare a programelor FEP, au arătat că impactul crizei financiare și recesiunea economică din principalele țări producătoare din UE au fost semnificative. Au afectat cererea consumatorilor, reducând astfel asumarea de riscuri de investiții de către producători. În plus, și reducerea cheltuielilor publice a slăbit în mod considerabil capacitatea de cofinanțare publică din majoritatea statelor membre.

Comisia recunoaște totuși că, până acum, sprijinul acordat prin intermediul FEP pentru dezvoltarea durabilă a acvaculturii nu a condus pe deplin la atingerea rezultatelor scontate. Lecțiile învățate au fost introduse în propunerile Comisiei pentru PCP revizuit și noul FEPAM care au fost adoptate în 2013 și, respectiv, 2014.

În ciuda dificultăților cu privire la evaluarea măsurilor în domeniul acvaculturii, așa cum au fost recunoscute de către Curte, Comisia recunoaște că PCP nu a oferit un cadru suficient de clar pentru dezvoltarea acvaculturii durabile până în anul 2013. Acest aspect a fost abordat prin noua politică comună în domeniul pescuitului și prin orientările strategice pentru acvacultură care au fost adoptate în 2013.

Vademecumul FEP, precum și numeroase documente de orientare au fost emise prin intermediul Comitetului FEP. În plus, au avut loc interacțiuni periodice cu statele membre în cadrul reuniunilor anuale de analiză sau în cadrul Comitetului FEP. Pe toată durata perioadei de programare, Comisia nu a primit niciun feedback de la statele membre cu privire la faptul că această orientare era considerată insuficientă.

Comisia recunoaște că diferențele între sursele datelor, la nivelul UE, sunt abordate, într-o mare măsură, grație revizuirii continue a cadrului de colectare a datelor.

75

Prezenta recomandare se adresează statelor membre.

Criza economică și financiară a avut un impact semnificativ asupra absorbției de resurse FEP destinate dezvoltării durabile a acvaculturii în UE. Criza a împiedicat atingerea țintelor și a redus cererea de proiecte inovatoare în favoarea proiectelor pentru acvacultură relativ mai puțin riscante.

Comisia recunoaște că au existat deficiențe metodologice în raportarea anuală a indicatorilor de către statele membre. Acesta este motivul pentru care FEPAM prevede utilizarea unui număr limitat de indicatori comuni și comparabili, care se bazează pe metodologii clare, pentru a evalua progresul înregistrat la punerea în aplicare a programului în direcția atingerii obiectivelor.

76

Comisia ia act de observația Curții, dar subliniază că criza financiară și economică a împiedicat atingerea obiectivelor privind creșterea și ocuparea forței de muncă în sectorul acvaculturii la nivelul UE. În plus, obiectivele la nivel de stat membru au fost stabilite într-o perioadă cu un context economic foarte diferit.

Comisia subliniază că, deși acvacultura din UE nu a crescut ca volum, activitatea și nivelul de ocupare a forței de muncă au fost menținute. În plus, cele mai recente date și analize disponibile⁵ arată o îmbunătățire a performanțelor economice ale acvaculturii din UE.

77

Comisia recunoaște că, până în prezent, sprijinul acordat prin intermediul FEP pentru dezvoltarea sustenabilă a acvaculturii nu a realizat pe deplin rezultatele scontate și, din acest motiv, a adoptat deja măsuri adecvate.

78

Comisia subliniază că noile PCP și FEPAM oferă un cadru mai clar pentru sprijinirea dezvoltării sustenabile a acvaculturii din UE.

Recomandarea 1 (a)

Comisia acceptă această recomandare.

Comisia va analiza cu atenție justificarea sprijinului propus pentru acvacultură în noile programe operaționale (PO) finanțate prin FEPAM care urmează să fie prezentate în a doua jumătate a anului 2014. De asemenea, Comisia va analiza cu atenție coerența dintre măsurile din PO și măsurile anunțate în cadrul planului strategic național multianual pentru acvacultură.

Mecanismele de programare și monitorizare din noul FEPAM vor permite adoptarea unor obiective mai adecvate și mai realiste și, de asemenea, vor facilita raportarea, cu ajutorul unor indicatori comparabili și exacti, cu privire la dezvoltarea sustenabilă a acvaculturii din UE.

⁵ Comitetul științific, tehnic și economic pentru pescuit (CSTEP) – „The Economic Performance Report on the EU Aquaculture sector” (Raport cu privire la performanța economică în sectorul acvaculturii din UE) (STECF-13-29), 2013. Oficiul pentru Publicații al Uniunii Europene, Luxemburg, EUR 26336 EN, JRC 86671, 383 pp.

Recomandarea 1 (b)

Comisia acceptă recomandarea și consideră că această parte a recomandării este deja pusă în aplicare, în mare măsură, prin următoarele orientări:

Comisia a elaborat orientări pentru dezvoltarea sustenabilă a acvaculturii, inclusiv factori de mediu relevanți (http://ec.europa.eu/fisheries/cfp/aquaculture/official_documents/com_2013_229_EN.pdf).

De asemenea, a elaborat orientări cu privire la modul în care trebuie îndeplinită condiționalitatea *ex ante* stabilită pentru planul strategic național multianual pentru acvacultură (http://ec.europa.eu/fisheries/reform/emff/doc/10-guidance-emff-specific-eacs_en.pdf).

Ca anexă la orientările cu privire la evaluările *ex ante*, Comisia a prezentat o serie de orientări privind modul în care concluziile evaluărilor strategice de mediu sunt integrate în conceperea programelor operaționale (http://ec.europa.eu/fisheries/reform/emff/doc/08-strategic-environmental-assessment_en.pdf).

Comisia a elaborat orientări cu privire la natura derogărilor permise în temeiul articolului 9 din Directiva privind păsările sălbatice. Acest document are ca scop clarificarea conceptelor-cheie de la articolul 9 din Directiva privind păsările sălbatice deoarece acestea se referă la prevenirea daunelor grave produse de cormorani sau la protejarea florei și faunei și oferă sfaturi practice privind modul de aplicare a acestor concepte (http://ec.europa.eu/environment/nature/cormorants/files/guidance_cormorants.pdf).

În plus, Comisia sprijină, în prezent, elaborarea de orientări specifice cu privire la punerea în aplicare a Directivei-cadru privind apa și a Directivei-cadru „Strategia pentru mediul marin”, în curs de pregătire. Toate documentele referitoare la acest proiect sunt disponibile la adresa: <https://circabc.europa.eu/w/browse/4eda1116-2b76-4a0c-b4ed-b3ec2616b013>. Acest exercițiu se bazează pe orientarea privind acvacultura sustenabilă, în contextul rețelei Natura 2000 (<http://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/management/docs/Aqua-N2000%20guide.pdf>).

Recomandarea 1 (c)

Comisia acceptă această recomandare.

În conformitate cu condiționalitatea *ex ante* stabilită pentru planul strategic național multianual pentru acvacultură, Comisia nu va adopta programele operaționale finanțate prin FEPAM decât dacă statele membre au prezentat planurile naționale strategice multianuale adecvate pentru promovarea unei acvaculturi durabile, acolo unde este relevant.

O parte din această recomandare se adresează statelor membre deoarece, conform principiului gestiunii partajate, statelor membre le revine obligația să elaboreze și să aplice strategii naționale coerente de dezvoltare a sectorului de acvacultură. Comisia nu poate aplica nicio sancțiune sau iniția procedurile de constatare a neîndeplinirii obligațiilor dacă statele membre nu elaborează sau nu aplică aceste strategii, în conformitate cu orientările stabilite de Comisie.

Recomandarea 1 (d)

Comisia acceptă această recomandare.

Deși simplificarea administrativă și amenajarea teritoriului rămân, în esență, în competența statelor membre, Comisia a identificat lipsa de amenajare teritorială și nevoia de simplificare administrativă printre obiectivele care trebuie urmărite, în Orientările strategice pentru acvacultură [COM(2013) 229]. De asemenea, Comisia va încuraja statele membre să aplice Directiva adoptată recent privind amenajarea spațiului maritim, pentru a îmbunătăți dezvoltarea acvaculturii.

Recomandarea 1 (e)

Comisia acceptă această recomandare.

Comisia subliniază că, din 1996, a fost creat un cadru juridic care reglementează statisticile privind producția de acvacultură (Regulamentul nr. 788/96, abrogat de Regulamentul nr. 762/2008). Comisia va continua să abordeze aceste probleme privind datele în forurile și procesele adecvate (de exemplu, extinderea colectării de date ale cadrului de colectare a datelor la acvacultura de apă dulce și armonizarea metodologiilor).

Recomandarea 2

Această recomandare [literele (a)-(d)] se adresează exclusiv statelor membre.

Recomandarea 2 (a)

Ca urmare a adoptării orientărilor strategice ale UE pentru acvacultură, în aprilie 2013, statele membre au început elaborarea planurilor lor strategice naționale multianuale pentru promovarea acvaculturii durabile. Comisia va monitoriza punerea în aplicare a acestor planuri, care vor include obiectivele statelor membre și măsurile pentru atingerea acestora. Această monitorizare va cuprinde, în special, respectarea condiționalității *ex ante* stabilite pentru planul strategic național multianual pentru acvacultură, fără de care Comisia nu va putea să aprobe programul operațional finanțat prin FEPAM.

Recomandarea 2 (b)

Comisia ia act de această recomandare, care este principalul obiectiv al inițiativelor curente ale Comisiei cu privire la amenajarea spațiului maritim.

Recomandarea 2 (c)

Comisia subliniază că FEPAM cuprinde un număr de elemente noi, concepute pentru a ajuta la concentrarea finanțării FEPAM pe proiectele care contribuie cel mai bine la dezvoltarea durabilă a acvaculturii și care oferă un bun raport cost-eficacitate. Printre aceste elemente se numără: 1) sistemul de monitorizare consolidat cu raportare anuală cu privire la măsurile finanțate; 2) un raport anual de punere în aplicare mai complet; 3) orientarea consolidată către rezultate, care include noul cadru de performanță; și 4) condiționalități *ex ante* pentru a se asigura că măsurile care urmează să fie finanțate în domeniul acvaculturii sunt coerente cu planul strategic național multianual pentru acvacultură.

Recomandarea 2 (d)

Pentru perioada 2014-2020, FEPAM va promova o mai puternică orientare către rezultate (utilizarea indicatorilor de rezultat comuni), inclusiv aplicarea cadrului de performanță (utilizarea indicatorilor comuni de realizare) față de precedentul FEP. Regulamentul FEPAM prevede un act delegat cu privire la indicatorii comuni.

Noul sistem de monitorizare din cadrul FEPAM va fi compus din următoarele elemente:

- o bază de date la nivelul statului membru (INFOSYS) în care sunt stocate informațiile cu privire la fiecare operațiune, care respectă o structură comună și utilizează indicatori comuni;
- un raport trimis Comisiei care prezintă informațiile esențiale într-o formă agregată. Informațiile trebuie să fie cumulative pentru a reflecta progresul punerii în aplicare.

Indicatorii comuni FEPAM vor servi drept bază pentru monitorizarea, evaluarea și analiza performanțelor programelor. Aceștia vor permite agregarea datelor la nivelul UE, măsurând progresele înregistrate în direcția atingerii obiectivelor strategiei Europa 2020.

CUM VĂ PUTEȚI PROCURA PUBLICAȚIILE UNIUNII EUROPENE?

Publicații gratuite:

- un singur exemplar:
pe site-ul EU Bookshop (<http://bookshop.europa.eu>);
- mai multe exemplare/postere/hărți:
de la reprezentanțele Uniunii Europene (http://ec.europa.eu/represent_ro.htm),
de la delegațiile din țările care nu sunt membre ale UE (http://eeas.europa.eu/delegations/index_ro.htm)
sau contactând rețeaua Europe Direct (http://europa.eu/europedirect/index_ro.htm)
la numărul 00 800 6 7 8 9 10 11 (gratuit în toată UE) (*).

(*) Informațiile primite sunt gratuite, la fel ca și cea mai mare parte a apelurilor telefonice (unii operatori și unele cabine telefonice și hoteluri taxează totuși aceste apeluri).

Publicații contra cost:

- pe site-ul EU Bookshop (<http://bookshop.europa.eu>).

Abonamente:

- de la agenții de vânzări ai Oficiului pentru Publicații al Uniunii Europene (http://publications.europa.eu/others/agents/index_ro.htm).

Pentru perioada de programare care s-a încheiat în 2013, politica comună în domeniul pescuitului (PCP), precum și instrumentul acesteia de finanțare, Fondul european pentru pescuit (FEP), au avut printre obiective încurajarea dezvoltării sustenabile a acvaculturii. Curtea a examinat dacă măsurile pentru dezvoltarea acvaculturii sprijinite cu fonduri FEP au fost bine concepute și implementate, precum și dacă finanțarea acordată a obținut un bun raport costuri-beneficii. Curtea a constatat că, per ansamblu, nu s-a furnizat un sprijin eficace, deoarece cadrul instituit pentru dezvoltarea acvaculturii atât la nivelul UE, cât și la nivelul statelor membre era relativ slab dezvoltat, iar măsurile adoptate efectiv nu au furnizat rezultate suficiente.

CURTEA DE
CONTURI
EUROPEANĂ

Oficiul pentru Publicații